

RUIT 3

Preventiemaatregelen woninginbraak: wat willen en doen bewoners?

Margreth Egelkamp

Andrea Donker

April 2016

Samenvatting RUIT 3: Preventiemaatregelen woninginbraak: wat willen en doen bewoners?

Dit onderzoek is uitgevoerd door studenten van de opleiding Integrale Veiligheidskunde van Hogeschool Utrecht, gecoördineerd vanuit het lectoraat Regie van Veiligheid (Hogeschool Utrecht) in samenwerking met het Bureau Regionale Veiligheidsstrategie.

Onderzoeksvragen: Wat voor preventiegedrag rapporteren bewoners, en kan een verband worden vastgesteld met omgeving- en persoonsfactoren?

Methode: Studenten hielden enquêtes onder 1.006 bewoners van bepaalde buurten in 2 middelgrote en twee kleine gemeenten in regio Midden-Nederland.

Belangrijkste resultaat: Verreweg de meeste respondenten denken na over preventieve maatregelen om inbraak tegen te gaan. Ruim 80% heeft in het afgelopen jaar zich voorgenomen bepaalde maatregelen uit te voeren en bij ongeveer 90% daarvan ging het ook om meerdere typen maatregelen. Meest genoemde voorgenomen en uitgevoerde maatregel is het op slot doen van voor- en achterdeur. Van het percentage respondenten dat de maatregel wel nodig vindt, rapporteert 10-25% van de gevallen dat het niet is uitgevoerd in het afgelopen jaar.

Het is nodig ... (Deze variabele is combinatie van antwoordcategorieën ja, voorgenomen en nee, niet voorgenomen maar wel nodig)	Percentage dat het nodig vindt [N=1006]	Percentage daarvan dat maatregel toch niet uitgevoerd heeft.
de verlichting buiten te verbeteren	50,2%	28,1%
de verlichting binnen te verbeteren	41,7%	27,9%
het hang- en sluitwerk te verbeteren	55,2%	23,2%
vaker de voordeur af te sluiten overdag	60,5%	14,0%
vaker de achterdeur af te sluiten overdag	57,9%	13,6%
vaker de voordeur af te sluiten 's nachts	60,1%	11,9%
vaker de achterdeur af te sluiten 's nachts	56,8%	11,7%
vaker burens te waarschuwen bij afwezigheid	58,7%	9,0%

Bovenstaande grafiek laat zien dat de maatregelen die verder gaan dan gedragsverandering en ook met kosten zijn verbonden (hang- en sluitwerk en verlichting binnen en buiten verbeteren) door ongeveer een kwart van de respondenten niet uitgevoerd, hoewel zij de noodzaak ervan wel zien. Om vanuit gemeenten preventiegedrag te bevorderen zou voorlichting en faciliteren van verlichting en hang- en sluitwerk waarschijnlijk het meeste effect kunnen hebben.

Driekwart van de respondenten rapporteerden zelf verantwoordelijk te zijn voor de preventiemaatregelen, 10% noemde de politie en 10% noemde de gemeente, 5% overig.

Coördinatie: Dr. Margreth Egelkamp, docent Integrale veiligheidskunde en onderzoeker lectoraat Regie van Veiligheid, Hogeschool Utrecht; **Supervisie:** Dr. Andrea Donker, lector Regie van Veiligheid, Hogeschool Utrecht; **Contactgegevens:** Lectoraat Regie van Veiligheid, Hogeschool Utrecht; E-mail: margreth.egelkamp@hu.nl, telefoon: 06 81337689.

Inhoudsopgave

1. Probleemstelling en onderzoeksvraag.....	1
Het delict woninginbraak en de gevolgen ervan	1
Preventie van woninginbraak	2
RUIT-onderzoek	2
2. Onderzoeksopzet/verantwoording.....	4
Uitvoering onderzoek	4
De respondenten	4
Rapportage en afbakening.....	6
3. Theoretische verkenning – deelvraag 1: Welke factoren beïnvloeden inbraakpreventie-gedrag? ...	7
Preventie-modellen	7
Situationele inbraakpreventie	8
Slachtoffergerichte preventie	9
Sociale controle.....	10
Perceptie	10
Bescherming eigendom	11
Persoonskenmerken	11
Buurt	12
Samengevat.....	12
4. Preventiegedrag - Deelvraag 2.....	13
De voornemens en de uitvoering.....	13
Verschillen tussen gemeenten?	20
Voornemens en uitvoering: wat valt op	21
5. Aanwezige invloedfactoren – deelvraag 3	22
De mogelijke invloedfactoren	22
Type woning.....	22
Persoonlijke kenmerken	23
Analyse van bepaalde vormen van preventievoornemens en - gedrag	25
Preventievoornemens.....	25
Analyse van de groep met voornemens tot preventiemaatregelen maar uitvoering blijft achterwege.	29
6. Conclusie	31
Literatuurlijst.....	32

Bijlage 1	Interview-vragenlijst woninginbraak	34
Bijlage 2: Basistabellen		36
1. Beschrijving onderzoeksgroep		36
1.1 Verdeling man/vrouw (n=938).....		36
1.2 Leeftijd		36
1.3 Verdeling gemeenten.....		36
1.4 Wie is verantwoordelijk voor inbraakpreventie?		37
2. Voorgenomen preventiemaatregelen		38
2.1 Aantal voornemens totaal		38
3. Preventiegedrag.....		39
3.1 Aantal maatregelen uitgevoerd totaal.....		39
3.2 Soort maatregel: voornemen en uitvoering		39
3.3 Het is nodig ... (antwoordcategorieën ja en nee, wel nodig) (n=1006)		40
3.4 Percentage bewoners dat maatregelen nodig acht, en percentage dat die maatregel ook uitgevoerd heeft in het afgelopen jaar (N=1006).		40

1. Probleemstelling en onderzoeksvraag

Centraal in dit onderzoek staat de (mogelijke) preventie van woninginbraak door bewoners. Wat nemen mensen zich voor aan preventiemaatregelen en wat voeren ze daadwerkelijk uit?

Het delict woninginbraak en de gevolgen ervan

Het delict woninginbraak wordt niet direct genoemd in het Wetboek van Strafrecht. In artikel 310 Sr wordt diefstal strafbaar gesteld. Artikel 311 Sr bepaalt dat inbraak in een woning een verzwarende omstandigheid kan zijn. In de registratiesystemen van de politie wordt woninginbraak als diefstal uit een woning gekwalificeerd. Dit is het geval wanneer sprake is van een diefstal of een poging daartoe, waarbij geen geweld tegen personen is gebruikt en de woning wederrechtelijk is betreden. Met wederrechtelijk wordt bedoeld in strijd met het recht, waarbij geen toestemming door een bevoegde is gegeven om de woning te betreden (Saijtos, 2009, p. 13). Een samenvattende definitie waarin deze elementen terugkomen en waaronder zowel insluiping als inbraak vallen, geeft het “Plan van Aanpak Woninginbraken” (2012) door het Landelijk Programma Woninginbraken:

“het op enigerlei wijze wegnemen van (een) goed(eren) of geld uit een woning of een daartoe bestemde ruimte, dat/die aan een ander toebehoort/horen door iemand die zich aldaar buiten weten of tegen de wil van de rechthebbende bevindt, dan wel de poging daartoe”.

Dat het aantal woninginbraken in de afgelopen jaren licht daalde tot 5,2 per duizend inwoners lijkt nog niet tot de meeste mensen te zijn doorgedrongen. Gemiddeld gesproken denken Nederlanders dat de kans toeneemt dat zij er slachtoffer van kunnen worden (Coumans, 2014). Uit het onderzoek van Coumans (van het Centraal Bureau voor de Statistiek; CBS) komt dat ruim één op de tien Nederlanders denkt dat de kans zelfs (heel) groot is dat er bij hen wordt ingebroken. Dit terwijl de feitelijke kans volgens de geregistreerde cijfers nauwelijks is veranderd (eerder is verkleind).

Woninginbraak wordt tot de High Impact Crimes (HIC) gerekend, delicten die een grote impact hebben op het slachtoffer. Naast woninginbraken worden (woning-)overvallen, straatroven en geweldsdelicten onder deze noemer geschaard (Rovers, Moors, Jacobs, & Jans, 2012, p. 5).

Naast financieel verlies vanwege de waarde van de gestolen voorwerpen en de vernieling (die doorgaans niet volledig door een verzekering worden vergoed), heeft een inbraak niet zelden emotionele gevolgen.

De (emotionele) gevolgen van inbraak voor slachtoffers zijn in Nederland door Lamet en Wittebrood (2009) onderzocht. Zij tonen aan dat een inbraak door slachtoffers als grove inbreuk op de privésfeer kan worden beschouwd en dat de emotionele gevolgen als vrij ingrijpend kunnen worden ervaren. Slachtoffers kunnen een gevoel ervaren van onrechtvaardigheid, ongeloof en boosheid. Ook slapeloosheid en concentratieproblemen kunnen voorkomen. De meeste klachten verdwijnen na een aantal weken of maanden weer. Ook treden door de woninginbraak wel gedragsveranderingen op, zoals meer alert zijn in onder andere het sluiten van deuren (Lamet & Wittebrood, 2009). Eerder, buitenlands onderzoek liet ook al zien dat slachtoffers van woninginbraken zich onveilig voelen, angstig, nerveus, boos zijn. Ze voelen zich kwetsbaarder dan voorheen, slapen slechter en denken

vaak terug aan de inbraak. Na drie maanden zijn deze gevoelens nog steeds aanwezig, maar minder sterk dan na één maand (Davis, Taylor, en Lurigio, 1996; Friedman, 1982; Maguire, 1982). In meer algemene zin kan slachtofferschap van inbraak leiden tot een verstoring van het beeld van een veilige, rechtvaardige, vertrouwenwekkende en voorspelbare samenleving (Lammers, 2004). Het kan leiden tot een verlies aan vertrouwen in anderen en in het bestaan van rechtvaardigheid of voorspelbaarheid in de sociale orde (van Dijk, 1998). Voldoende reden dus om in de preventie van woninginbraak te investeren en deze graverende gevolgen voor slachtoffers te voorkomen.

Preventie van woninginbraak

Vollaard (2014) beschrijft de ambitie van de overheid ten aanzien van woninginbraak als volgt:

“ ... het aantal woninginbraken (inclusief pogingen) in de jaren 2013-2017 met 30 procent te verlagen. In 2017 moet het aantal woninginbraken zijn teruggebracht tot 65.000, staat in een brief van de minister van Justitie aan de Tweede Kamer van april 2013.⁵ In de brief is te lezen dat tot nog toe ‘de mogelijkheden [om private inbraakpreventie te versterken] onderbenut blijven’. Het beleid richt zich op een combinatie van instrumenten en activiteiten, waaronder de inzet van huismeesters, aanpassing van buitenruimten, toepassing en benutting van het Politiekeurmerk Veilig Wonen, het waarschuwen van (potentiële) slachtoffers voor (herhaald) slachtofferschap, goed toezicht op het Bouwbesluit en buurtpreventieteams. Bij veel van deze activiteiten hebben gemeenten het initiatief; het Rijk faciliteert en ondersteunt.” (Vollaard, 2014)

En wat kan nu eigenlijk worden gedaan om woninginbraken te voorkomen? Volgens de breed geaccepteerde definitie van Van Dijk & De Waard (1991) gaat het bij preventie om “alle maatregelen van burgers en particuliere instellingen en van de overheid voor zover liggende buiten de strafrechtspleging in enge zin die erop zijn gericht gedragingen die volgens de wet strafbaar zijn te voorkomen”. Zij onderscheiden negen preventietypes, waarvan zich drie op de dader richten, drie op de situationele factoren en drie betrekking hebben op het slachtoffer. In hoofdstuk 4 zal hierop verder worden ingegaan. Voor nu is het voldoende te concluderen dat de situationele factoren en de kenmerken van het slachtoffer (de bewoner) een rol kunnen spelen bij het voorkomen van woninginbraken. Het hier gepresenteerde onderzoek is gericht op het gedrag van de bewoner ten aanzien van de preventie van inbraak. Het gaat om een zogenaamd ‘RUIT-project’.

RUIT-onderzoek

RUIT is een onderwijsmodel waarbij onderwijs en onderzoek samenwerken met de praktijk. De naam RUIT is een acroniem van *Regionaal Utrechts onderzoek Integraal veiligheidsbeleid en –Trends* en heeft tevens betrekking op de vier samenwerkende partijen. Deze vier partijen zijn het lectoraat Regie van Veiligheid, de opleiding *Integrale veiligheidskunde* (beide van Hogeschool Utrecht), het *Bureau Regionale Veiligheidsstrategie* en de *Veiligheidsregio Utrecht*. Het RUIT-model is in essentie een onderwijsmodel. Door het doen van gecoördineerd praktijkgericht onderzoek wordt samen met de professionele praktijk gewerkt aan de ontwikkeling van het onderzoekend vermogen van HBO-studenten. Tegelijk wordt meerwaarde gecreëerd voor die professionele praktijk (in de vorm van verzamelde data en rapporten) en voor de kennisontwikkeling (in de vorm van lectoraatsproducten). Voor gemeenten heeft ieder RUIT-project tot nu toe zinvolle (en gratis) data opgeleverd door de inzet van een grote groep studenten. Tegelijkertijd is het belangrijk te benadrukken dat het hier gaat

om leeronderzoek, dat dus kan mislukken, wat het soms ook doet, en waarbij het lectoraat niet garant kan staan voor de afloop.

Hoofdvraag van dit onderzoek is: Welke samenhang bestaat tussen persoons- en situationele kenmerken van bewoners en preventiegedrag/bewustzijn van dezelfde bewoners van een buurt?

Om deze vraag goed te kunnen beantwoorden zijn de volgende deelvragen gesteld:

1. Welke factoren beïnvloeden inbraakpreventiegedrag?
2. Wat voor preventiegedrag vertonen de bewoners m.b.t. woninginbraak?
3. Welke van de in deelvraag 1 geïdentificeerde factoren komen voor in de onderzochte wijken?

2. Onderzoeksoptzet/verantwoording

Uitvoering onderzoek

Opzet, ontwerp en coördinatie van het onderzoek vonden plaats vanuit het lectoraat Regie van Veiligheid van de Hogeschool Utrecht. Het onderzoek is uitgevoerd door 92 tweedejaars studenten Integratie Veiligheidskunde in groepjes van vier studenten. Zij werden daarin begeleid door docenten van de opleiding.

De gegevens zijn verzameld in twee middelgrote en twee kleine gemeenten in de veiligheidsregio Midden-Nederland.

In deze gemeenten zijn enquêtes afgenomen onder inwoners van 14 wijken. Voor het enquêteren zijn er centrale plekken in de wijk of vlak naast de wijk gebruikt. Hierbij moet u denken aan het gebied rond een supermarkt, een buurtcentrum, winkelcentra en andere plekken waar relatief veel mensen bij elkaar komen in een wijk. Tijdens observaties in de wijken zijn er ook mensen op straat aangesproken en gevraagd of ze mee wilden doen aan de enquête.

Om een zo goed mogelijke indruk van de wijken te krijgen is geprobeerd een divers publiek te enquêteren. Hiertoe werden de enquêtes op verschillende tijdstippen, maar wel meestal overdag, afgenomen, in een zo breed verspreid mogelijk afnamegebied.

De inhoud en formulering van de enquête is vooraf afgestemd met de gemeenten die hebben meegedaan aan het onderzoek. Dezelfde vragenlijst is door alle studenten gebruikt. In bijlage 1 is de vragenlijst opgenomen.

Enquêtes zijn geanalyseerd met het softwareprogramma Statistical Package for the Social Sciences (SPSS, versie 23).

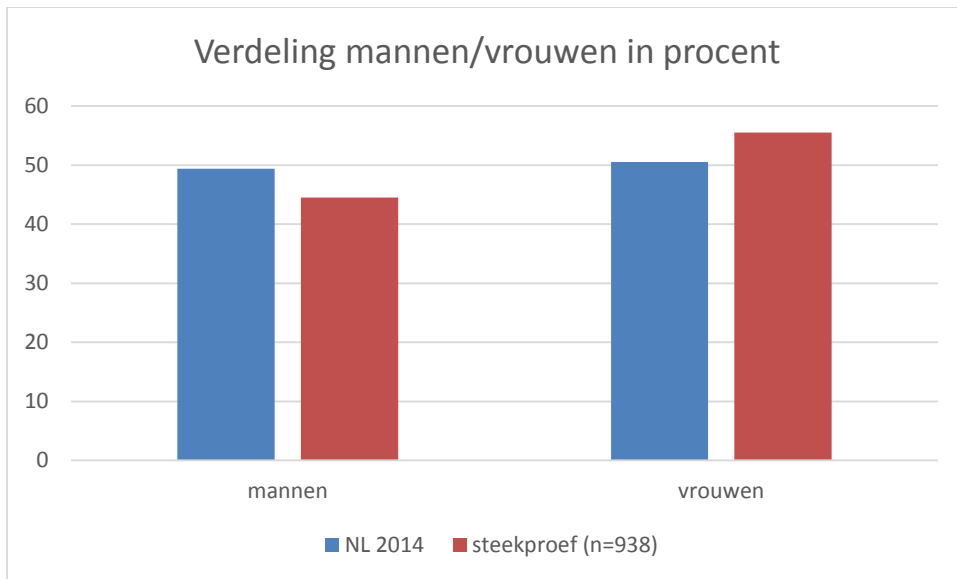
De respondenten

Het gaat hier om een gelegenheidssteekproef. Er moet vanuit worden gegaan dat het gaat om een selectieve steekproef omdat **niet** iedere bewoner van de onderzochte wijken evenveel kans maakt om mee te doen aan het onderzoek. Er wordt namelijk op basis van de beschikbaarheid (wie er aanwezig is op het plek waar wordt geënquêteerd) een selectie gemaakt.

In totaal zijn er 1.006 mensen geënquêteerd. Het gaat om 777 respondenten in de twee middelgrote gemeenten en 229 respondenten in de twee kleine gemeenten. Daarbij zijn niet alle gemeenten ongeveer gelijk vertegenwoordigd. In een van de kleinere gemeenten zijn minder respondenten in wijken geënquêteerd, omdat op wens van de gemeente ook bewoners van een ouderenflat bij het onderzoek moesten worden betrokken. Deze respondenten zijn geïnterviewd (vallen dus buiten de steekproef).

Niet alle respondenten gaven toestemming (alle) persoonlijke gegevens te noteren. Reden hiervoor was vaak privacy: het niet identificeerbaar willen zijn op basis van de koppeling van deze gegevens.

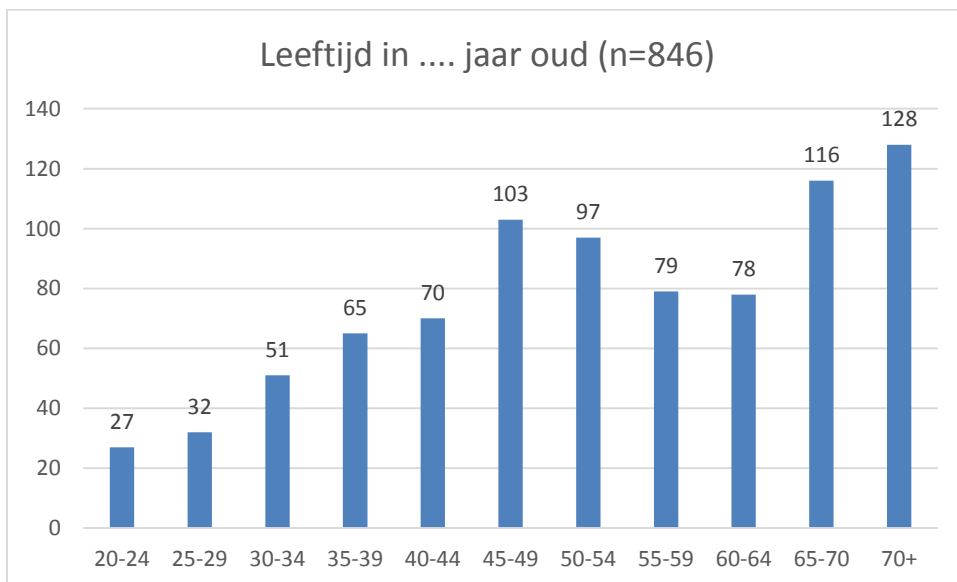
Over alle gemeenten gemiddeld, hebben bijna net zo veel mannelijke als vrouwelijke respondenten meegedaan aan het onderzoek. Het gaat om 417 mannen (44%) en 521 vrouwen (56%). Dit is statistisch gezien geen significant verschil in vergelijking met de Nederlandse bevolking.

Grafiek: verdeling man/vrouw

Wel significant verschillend is de verhouding mannen en vrouwen tussen de kleine en middelgrote gemeenten. In de kleine gemeenten hebben meer mannen dan vrouwen aan het onderzoek meegewerkt. Het gaat om een man-vrouw verhouding van 53,3% versus 46,7% in middelgrote gemeenten en 62,8% versus 37,2% in kleine gemeenten.

Er zijn meer oudere mensen geënquêteerd dan jonge mensen, zoals te zien in onderstaande grafiek. Mogelijk is dit beïnvloed doordat vaker overdag dan 's avonds is geënquêteerd, en vaker doordeweeks dan in het weekend.

Grafiek: leeftijdsverdeling respondenten

Het is binnen dit onderzoek niet mogelijk iets te zeggen over de representativiteit van deze leeftijdsverdeling of de man-vrouw verdeling omdat we niet beschikten over de gemeentelijke gegevens ten aanzien van dergelijke verdelingen van hun bewoners. Deze gegevens zijn uiteraard

wel te achterhalen, maar de opzet van het onderzoek was niet gericht op generaliseerbaarheid. Het onderzoek is gedaan onder een gelegenheidssteekproef, waardoor niet gestuurd is op representativiteit voor de deelnemende wijken.

De resultaten van dit onderzoek kunnen beschouwd worden als een exploratieve verkenning van de samenhang tussen voornemens en uitvoering van preventieve maatregelen tegen woninginbraak. Uitspraken zijn niet te generaliseren naar alle bewoners van de deelnemende gemeenten maar wel geven de resultaten een eerste indruk van het gedrag ten aanzien van preventie.

Rapportage en afbakening

Elk groepje studenten heeft een deelrapport opgesteld over de eigen bevindingen. Deze rapporten staan al ter beschikking van de gemeenten. In deze rapportage worden de gegevens van alle gemeenten samen geanalyseerd.

In de rapporten die zijn opgesteld per buurt of wijk wordt nader ingegaan op een aantal situationele kenmerken. Vanwege de diversiteit hierin en de lokale specificiteit is in deze overkoepelende rapportage van de door de studenten verzamelde situationele kenmerken alleen woningtype als kenmerk in de analyse meegenomen.

3. Theoretische verkenning – deelvraag 1: Welke factoren beïnvloeden inbraakpreventie-gedrag?

Preventie-modellen

Preventie van criminaliteit kan op verschillende niveaus worden beschreven. In de literatuur worden in eerste instantie drie dimensies van preventie onderscheiden: de primaire, secundaire en tertiaire preventie. In de woorden van Brantingham & Faust (1976; allen geciteerd na: van Dijk & de Waard, 1991, p. 484) gaat het om de volgende vormen van preventie:

- Primaire preventie “identifies conditions of the physical and social environment that provide opportunities for or precipitate criminal acts” en is dus situationeel gericht.
- Secundaire preventie richt zich op “early identification of potential offenders and seeks to intervene ” en is daarmee slachtoffergericht.
- Tertiaire preventie “deals with actual offenders and involves intervention that they will not commit further offences.” Deze vorm is dadergericht.

Dit model hebben van Dijk en de Waard aangevuld met drie verdere dimensies, die voortkomen uit de routine-activity –theory (Cohen & Felson, 1979). Volgens Cohen & Felson ontstaat criminaliteit in het algemeen door “convergence in space and time of the three minimal elements of direct-contact predatory violations: (1) motivated offenders , (2) suitable targets and (3) the absence of capable guardians against a violation” (Cohen & Felson, 1979, p. 588). Preventie zou zich dus kunnen richten op het verminderen van de neiging van een mens om een strafbaar feit te plegen, op de verbetering van de kwetsbaarheid van het slachtoffer en op het versterken van het controleniveau in de omgeving. (van Dijk & de Waard, 1991, p. 485) In figuur onderstaand staat het gecombineerde model.

Target groups	Developmental stage of the crime problem		
	Primary prevention (general public)	Secondary prevention (risk groups/situations)	Tertiary prevention (core groups/situations)
Offenders	1	2	3
Situations	4	5	6
Victims	7	8	9

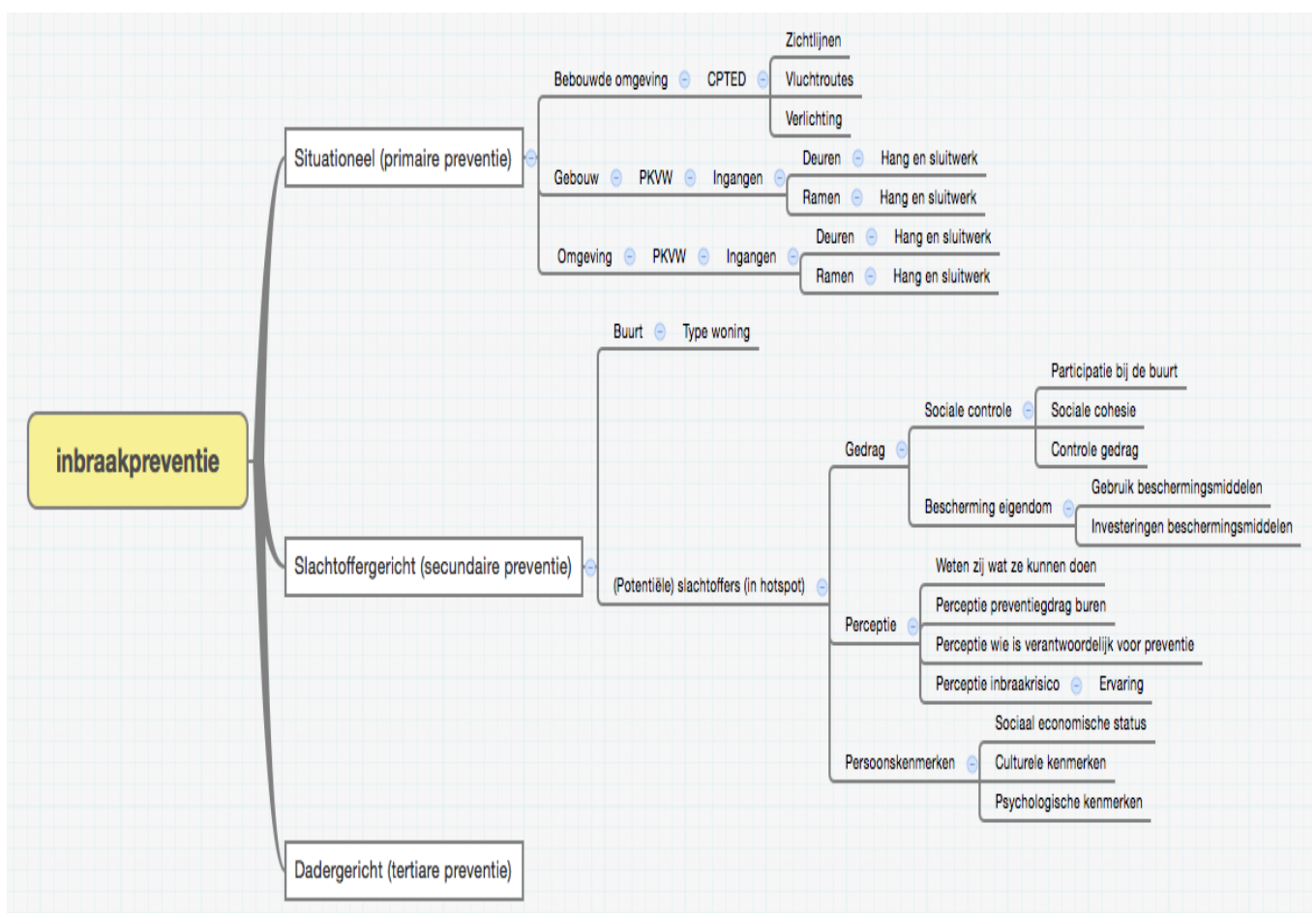
Figuur: Dimensies van criminaliteitspreventie gecombineerd (van Dijk & de Waard, 1991, p. 484)

Voor het onderzoek naar preventie van woninginbraak zijn vooral de dimensies 4, 5, 6, 8 en 9 interessant. Situationele inbraakpreventie richt zich op de bescherming woningen op algemeen niveau (alle gebouwen in een gemeente/primair), op woningen in ‘high crime areas’ (secundair) en op woningen in ‘hot spots’ (wijken/buurtten waar regelmatig wordt ingebroken/ tertiair). Slachtoffer-georiënteerd betekent dat preventie gericht kan zijn op burgers in het algemeen (primair), op potentiële slachtoffers met een high risk profiel (secundair) en op feitelijke slachtoffers (tertiair). Directe beïnvloeding van daders wordt in dit onderzoek niet onderzocht net als algemene preventie door beïnvloeding van de bevolking in het algemeen. In dit onderzoek gaat het er om wat

bewoners zelf (kunnen) door potentiële doelwitten beter te beschermen. Inbraakpreventie wordt binnen dit onderzoek dus gezien als de preventietypen 8 en 9. In de woorden van Vollaard (2014) komt dit neer op het volgende:

“Bewoners kunnen de kans op een inbraak verkleinen door hun bezittingen af te schermen en te beschermen. Bij afschermen gaat het om het voorkomen dat potentiële inbrekers een doelwit opvalt, bijvoorbeeld door een laptop niet zichtbaar achter te laten. Bij beschermen gaat het om het voorkomen dat inbrekers succes hebben, bijvoorbeeld door goed hang- en sluitwerk of te zorgen voor vrij zicht op de woning vanaf de weg. Door afschermen en beschermen is een situatie die uitnodigt tot inbraak te voorkomen.” (Vollaard, 2014)

In het onderstaand figuur staat het hier gehanteerde onderzoeksmodel waarin de situationele en slachtoffergerichte vormen van preventie verder zijn uitgewerkt. De in het model opgenomen termen die zijn meegenomen in het onderzoek worden in dit hoofdstuk beknopt besproken en geoperationaliseerd.

Figuur : Onderzoeksmodel RUIT-onderzoek inbraakpreventie.

Situationele inbraakpreventie

Situationele inbraakpreventie richt zich vooral op de woningen zelf en de bebouwde omgeving eromheen. CPTED ofwel ‘Crime prevention through environmental design’ is een concept waarmee wordt gesteld dat criminaliteit zou kunnen worden verminderd door de wijze van inrichting van de

publieke en semipublieke ruimte. In Nederland is dit concept vertaald naar het Politiekeurmerk Veilig Wonen (PKVW) (Jongejan & Woldendorp, 2013), zie onderstaand figuur voor de daarbij horende 'Socially Secured Design Checklist'.

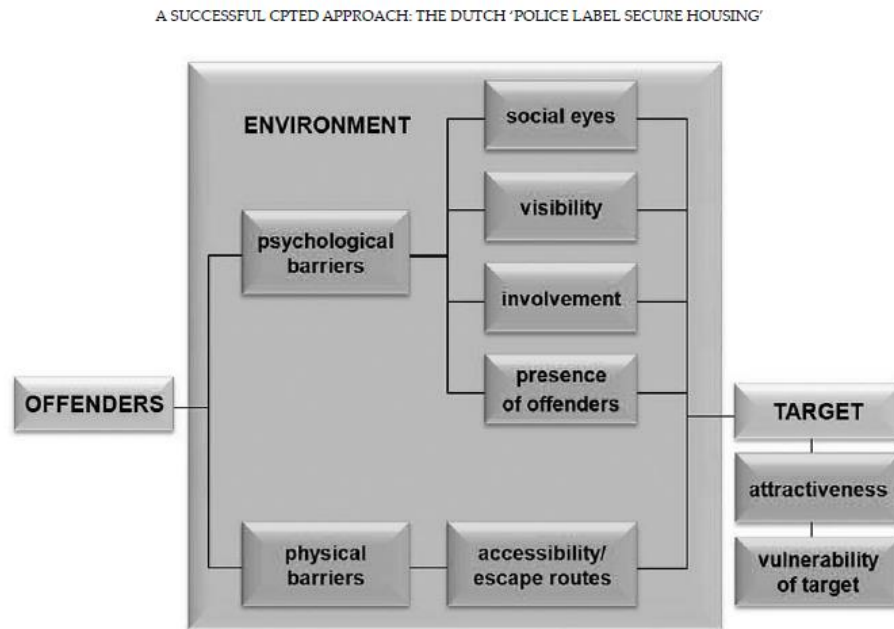

Figure 1. 'Socially Secured Design Checklist'.

Figuur: Inbraakpreventie – CPTED en PKVW (Jongejan & Woldendorp, 2013, p. 33)

Potentiële daders (inbrekers) worden door barrières die fysiek of psychologisch kunnen zijn afgeschrikt. Daarbij kunnen bewoners vooral een rol spelen bij de 'social eyes' (de sociale controle), de 'visibility' (verlichting, zichtlijnen etc.), 'involved' (betrokkenheid bij wijk en buurt, de sociale cohesie) en de 'attractiveness and vulnerability of the target' (aantrekkelijkheid van het doelwit/toegankelijkheid en vluchtroutes) (Jongejan & Woldendorp, 2013, p. 32). Voor situationele inbraakpreventie betekent dit dat er een betere bescherming is in:

- Buurten met hoge sociale controle ;
- Buurten waar verlichting en zichtlijnen in orde zijn;
- Buurten met betrokken bewoners die zich verantwoordelijk voelen voor woningen en omgeving;
- Buurten waar de toegankelijkheid van woningen bemoeilijkt wordt en waar geen makkelijke vluchtroutes aanwezig zijn.

In deze overkoepelende rapportage wordt alleen gekeken naar woningtype vanuit de mate van toegankelijkheid van woningen als relevant kenmerk voor situationele preventie.

Slachtoffergerichte preventie

Woningtype kan ook gezien worden als slachtofferkenmerk (zie onderzoeksmodel). Bij slachtoffergerichte preventie gaat het daarnaast vooral om bewustwording en het 'bewust zijn' van risico op inbraak. Het onderzoek heeft zich dus op de vraag gericht hoe bewust bewoners zijn m.b.t.

het inbraakrisico en in hoeverre zij hun gedrag hierop aanpassen. Hierbij gaat het ook om de vraag in hoeverre buurtkenmerken en persoonskenmerken dit 'bewust zijn' beïnvloeden.

Inbraakpreventie wordt beïnvloed door wat een potentieel slachtoffer doet en wat hij/zij denkt. Dit kan je herleiden uit gedrag en perceptie. Voor de duidelijkheid zijn deze twee termen genoemd in het conceptuele model, maar worden verder niet geoperationaliseerd. Verder zijn wij er van bewust dat er veel meer indicatoren voor secundaire preventie.

Sociale controle

Sociale controle is het toezicht houden op en (waar mogelijk) ingrijpen in het handelen van anderen in de openbare ruimten (Blokland, 2009). Sociale controle is er op gericht om het gedrag van anderen te reguleren, ter voorkoming van ongewenste en/of gevaarlijke situaties. Sociale controle is op te delen in formele en informele vorm. Formele controle is te definiëren als "officieel" toezicht (politie, beveiligingsbedrijven), informele controle is onofficieel, denk aan toezichthoudende bewoners (Politie, 2013). De verschillen in sociale controle wordt hieronder verder omschreven, maar formele controle is niet meegenomen in dit onderzoek.

- **Formeel toezicht/ sociale controle:** De manieren waarop instellingen bewoners ertoe brengen zich aan bepaalde normen te houden (Flache & Koekkoek, 2009). Onder deze instellingen vallen bijvoorbeeld de woningcorporatie, beveiligingsorganisaties en de politie.
- **Informeel toezicht/ sociale controle:** De manieren waarop bewoners anderen ertoe brengen zich aan bepaalde normen te houden: normen zoals verkeersregels en gedragsregels in de openbare ruimten, maar ook normen over wat beleefde omgangsvormen zijn. Onder informele sociale controle wordt zowel een indirecte wijze (het inschakelen van instellingen en organisaties) als een directe wijze (zelf een ander aanpreken op diens houding en gedrag) (Flache & Koekkoek, 2009).

Sociale cohesie

Bij sociale cohesie gaat het om betrokkenheid van de mensen bij de samenleving, oriëntatie op collectieve waarden en normen, deelname aan maatschappelijke instituties en organisaties, participatie in sociale netwerken en om onderlinge sociale waardering en contacten. Sociale cohesie is de binding en onderlinge betrokkenheid en/of solidariteit van mensen. In andere woorden: De mate waarin individuen of groepen in een samenleving met elkaar verbonden zijn en zich met elkaar verbonden voelen (Needham & Kam, 2003).

Typen	Indicatoren
Sociale Controle	Informeel - Sociale cohesie - Participatie bij de buurt - Controle gedrag

Perceptie

De definitie van perceptie is: "Het beeld dat een individu of een groep van de omgeving heeft, gesteund op en gekleurd door eigen ervaringen en waarnemingen". (Aerschot, 2003)

Perceptie heeft dus te maken met de omgeving en eigen ervaringen betreffende woninginbraken en preventie daarvan. Factoren die van invloed kunnen zijn op de perceptie van woninginbraken

kunnen onderverdeeld worden in factoren van de burger en van de overheid. In dit onderzoek zijn alleen burgers onderzocht en hun perceptie (Erp, 2006).

Typen	Indicatoren
Perceptie	- Weten zij wat ze kunnen doen? - Perceptie preventiegedrag burens - Perceptie wie is verantwoordelijk voor preventie - Perceptie inbraakrisico: ervaring

Bescherming eigendom

Het is belangrijk dat de burger zelf zijn eigendommen wil/kan beschermen en daarmee de kans op woninginbraken wil tegengaan bij zichzelf en wellicht ook in de buurt. Hierbij is het belangrijk dat men de aanwezige beschermingsmiddelen gebruikt en zo nodig investeert in nieuwe en/of betere beschermingsmiddelen. Men kan het voornemen hebben om de woning te beveiligen, maar er kunnen ook redenen zijn waarom dit toch niet hoeft te leiden tot het daadwerkelijk uitvoering van die voornemens.

Typen	Indicatoren
Bescherming eigendommen	- Gebruik beschermingsmiddelen - Investerings beschermingsmiddelen

Persoonskenmerken

Dit zijn alle kenmerken, die min of meer bestendig zijn, van invloed zijn op de positie van mensen binnen de Nederlandse samenleving en deel kunnen uitmaken van de persoonlijke identiteit van mensen (Brug, Asseme, & Lechner, 2007).

Sociaal Economische Status:

In bevolkingsopbouw bestaan er verschillen in opleiding, beroep en inkomen. Dit wordt ook wel maatschappelijke ongelijkheid genoemd. Deze ongelijkheid ontstaat doordat kennis, arbeid en bezit ongelijk verdeeld zijn over mensen. Naarmate mensen over meer of minder kennis, arbeid en bezit beschikken, nemen zij een hogere of lagere positie in de maatschappij in en scoren zij een hogere of lagere sociaaleconomische statusscore (Winkleby, Jatulis, Frank, & Fortmann, 1992).

Typen	Indicatoren
Sociaal economische status	Geslacht Leeftijd Woonsituatie Opleidingsniveau Type woning

Culturele kenmerken:

Cultuur is een sociaal gedeeld tekenfonds of repertoire. Met 'tekenfonds' wordt niet alleen het formeel semiotisch spel van gelijkenis en differentiatie verwezen, ook wordt er beroep gedaan op de

betekenis als zin die zowel mensen als samenleving oriënteert en een bestaansgrond geeft (Elkhuizen, Gielen, van den Hoogen, Lijster, & Otte, 2014). Alle eigenschappen en gedragingen die voortkomen uit cultuur en mensen zijn te typeren als culturele kenmerken.

Typen	Indicatoren
Culturele kenmerken	Afkomst Cultuur

Buurt

De buurt heeft invloed op preventiegedrag. Dit heeft te maken met de aantrekkelijkheid van de buurt. Als de buurt inwoners heeft met een groter gemiddeld inkomen, zullen er ook 'mooiere' huizen staan waar wellicht ook meer te halen valt voor een (potentiele) dader. Toegankelijkheid en mogelijkheid van vluchtroutes kunnen hiermee samenhangen.

Typen	Indicatoren
Buurt	Type woning

Samengevat

Dit onderzoek is gericht op een inventarisatie van perceptie op en gedrag van bewoners ten aanzien van maatregelen ter voorkoming van woninginbraak. Deze kenmerken perceptie en gedrag (bescherming eigendommen) worden in de preventiemodellen geschaard onder slachtoffergerichte preventie.

Perceptie = voornemens iets te doen aan preventiemaatregelen

Gedrag = daadwerkelijk uitvoeren van de voornemens.

4. Preventiegedrag - Deelvraag 2

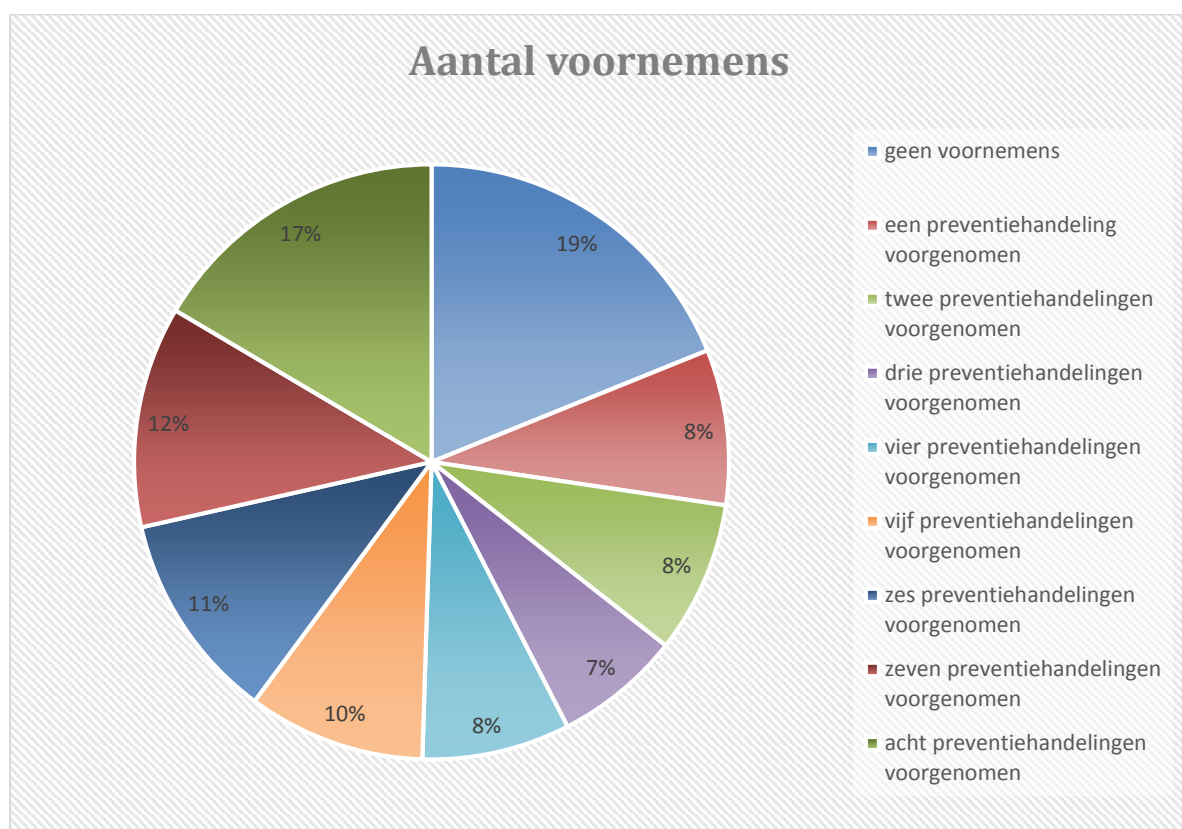
Om duidelijk te maken welke factoren van invloed zijn op preventiegedrag, dient eerst preventiegedrag te worden beschreven. Dit wordt beschreven door de voornemens van preventie af te zetten tegen het feitelijke gedrag.

De respondenten konden kiezen onder een achttal mogelijke preventiehandelingen en daarbij aangeven of zij voornemens zijn dit te doen en of zij dit dan ook feitelijk hebben gedaan.

Daarbij ging het om de volgende mogelijke handelingen:

Aanbrengen van beter hang- en sluitwerk, verbetering van de binnen- of buitenverlichting, de voordeur vaker afsluiten (overdag of 's nachts), de achterdeur vaker afsluiten (overdag of 's nachts) en de burens vaker waarschuwen bij afwezigheid.

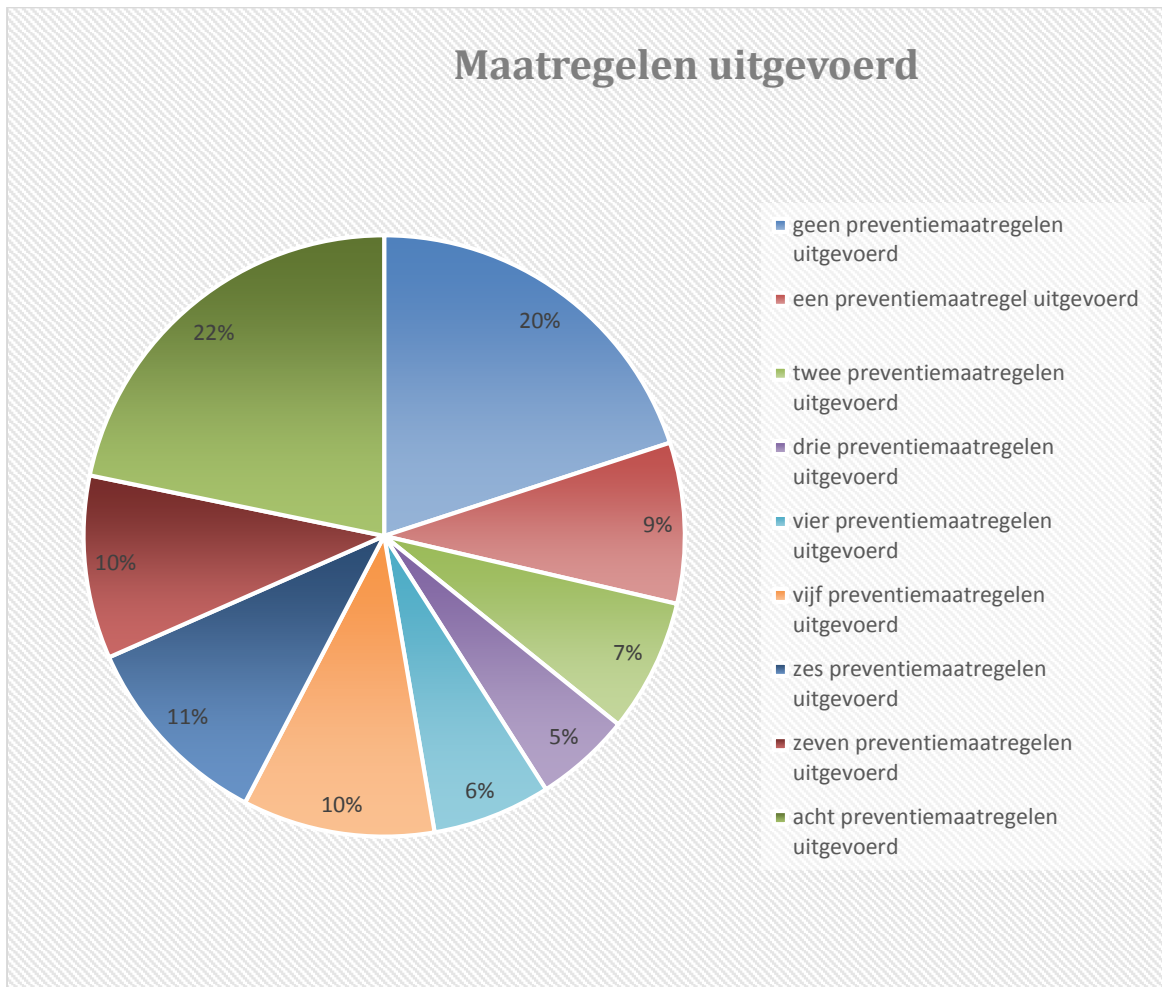
De voornemens en de uitvoering

Grafiek: Aantal voornemens van preventiehandelingen

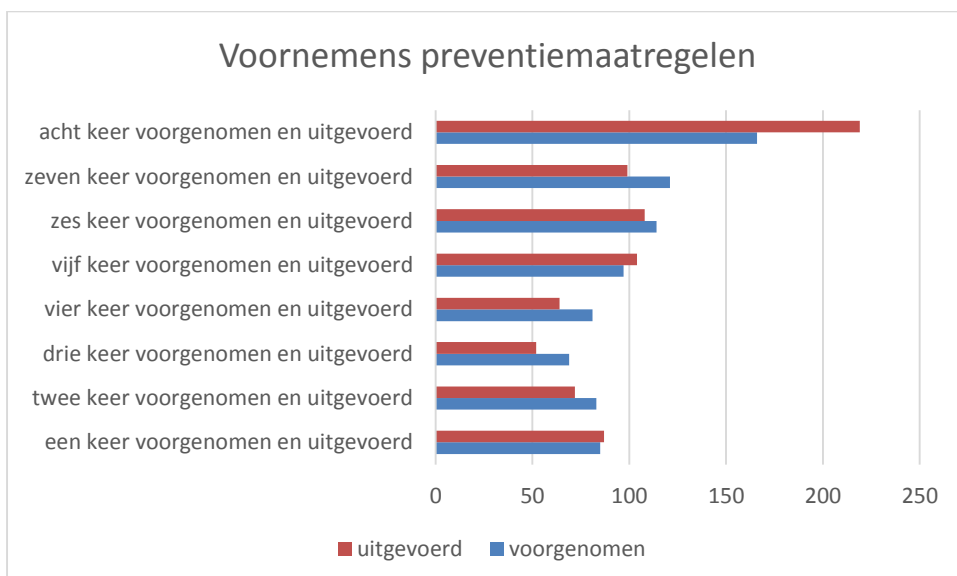
Het valt op dat bijna alle respondenten zich ervan bewust zijn dat inbraakpreventie iets is wat zij zouden doen. Maar iets minder dan een vijfde van de respondenten heeft geen voornemens m.b.t. deze mogelijkheden voor inbraakpreventie. Aan de andere kant zijn het maar twee procent minder die overwegen maar liefst alle maatregelen te nemen. In totaal zijn dit 4.126 voornemens.

Daar tegenover staan maar liefst 4.256 uitgevoerde preventiemaatregelen. Onderstaande grafiek laat zien hoe dit aantal zich opsplijt. Ook hier is het ongeveer een vijfde dat geen maatregelen heeft genomen. En duidelijk meer respondenten hebben alle acht maatregelen (ten minste gedeeltelijk) uitgevoerd, 22 % ten opzichte van circa 16% die zich iets hadden voorgenomen.

Grafiek: Maatregelen uitgevoerd

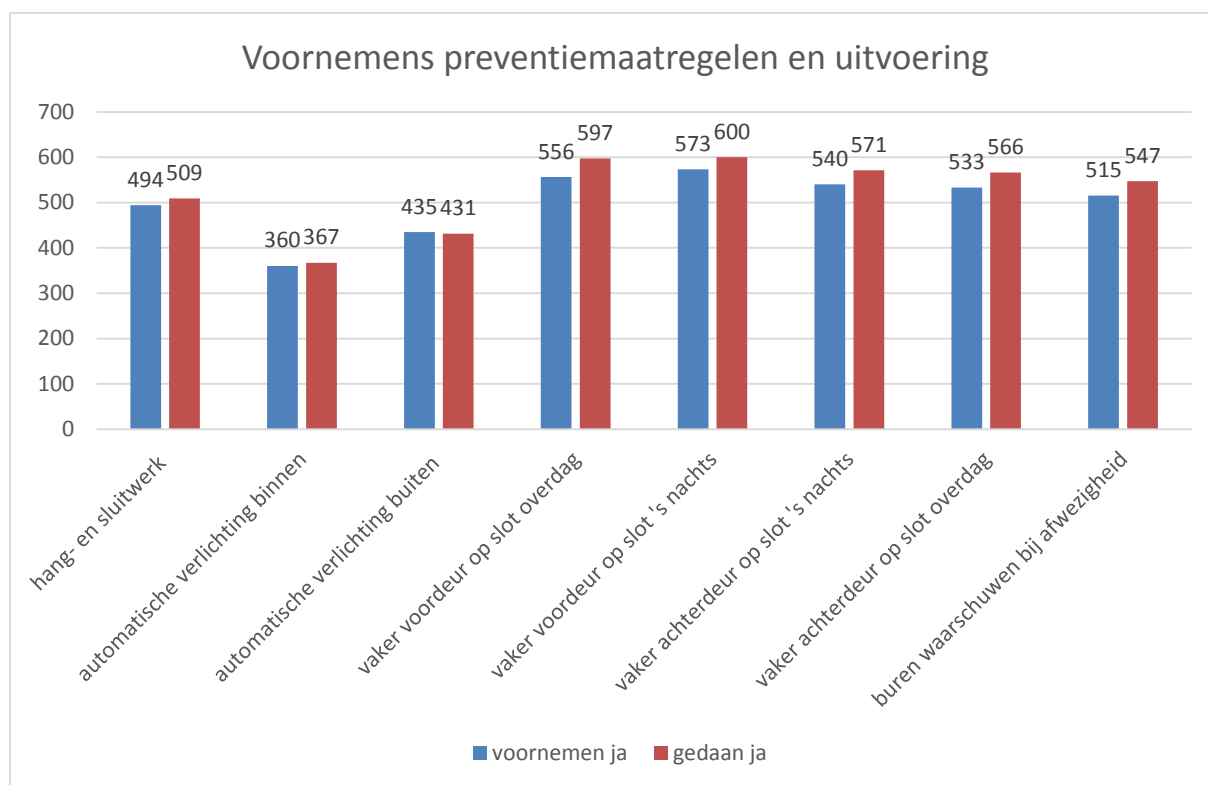
In de volgende grafiek ziet u het aantal voornemens en het totaal aantal preventieve maatregelen die werden genomen. Hierbij hoeft het niet per sé om een bepaald voornemen gaan dat dan ook werd uitgevoerd, maar de totale aantallen zijn tegen elkaar afgezet.

Grafiek: Voornemens en uitvoering preventieve maatregelen

Hoe vaak worden de maatregelen nu eigenlijk genoemd? De volgende tabel laat zien hoe vaak bewoners zich hebben voorgenomen iets te doen en hoe vaak zij dit hebben uitgevoerd.

En hoe verdeeld zich dat nu over de diverse maatregelen?

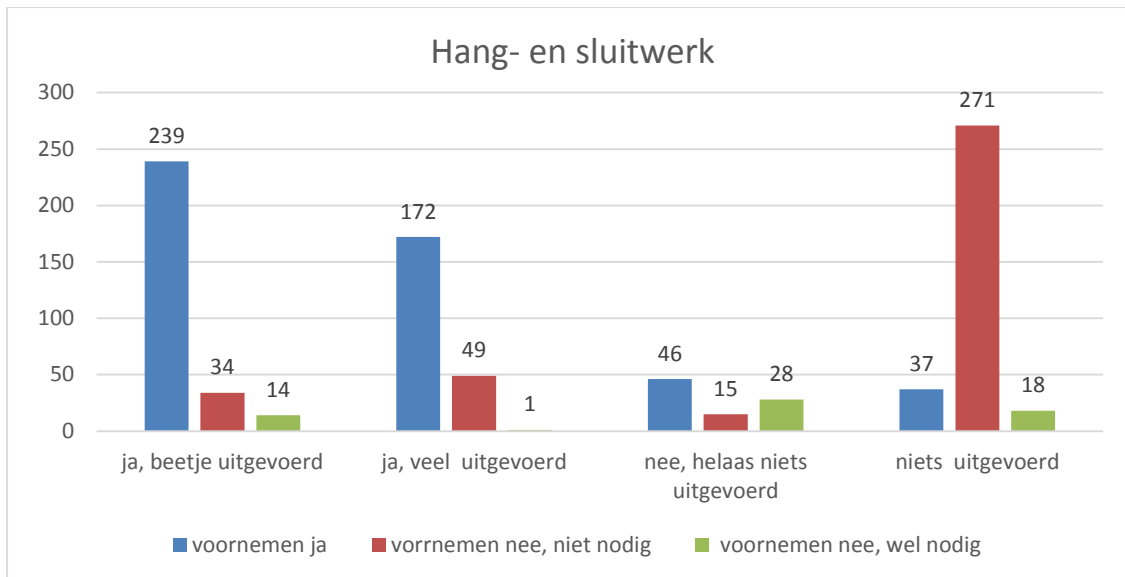
Grafiek: voornemens preventiemaatregelen en uitvoering

De meeste aandacht van de respondenten gaat naar de preventiemaatregelen rondom het op slot doen van de deuren (voor- en of achterdeur). Verlichting wordt het minst genoemd.

De volgende tabellen laten zien hoeveel van de voorgenomen preventiemaatregelen concreet ook zijn uitgevoerd.

Hang en sluitwerk

494 ondervraagde bewoners (n=927) zijn van plan (geweest) hun hang- en sluitwerk te verbeteren. Feitelijk hebben 509 bewoners iets aan hun hang- en sluitwerk veranderd. Waar het dus om de verbetering van het hang- en sluitwerk gaat worden voornemens vaak (ten minste gedeeltelijk) omgezet in uitvoering. Maar 83 respondenten die zich hadden voorgenomen iets te doen aan het hang- en sluitwerk hebben dit niet uitgevoerd (16,8 %). En er wordt ook iets gedaan zonder dat men van voornemen is geweest dat te doen (98 respondenten, 18,5 % van de respondenten die iets hebben gedaan aan hun hang- en sluitwerk).

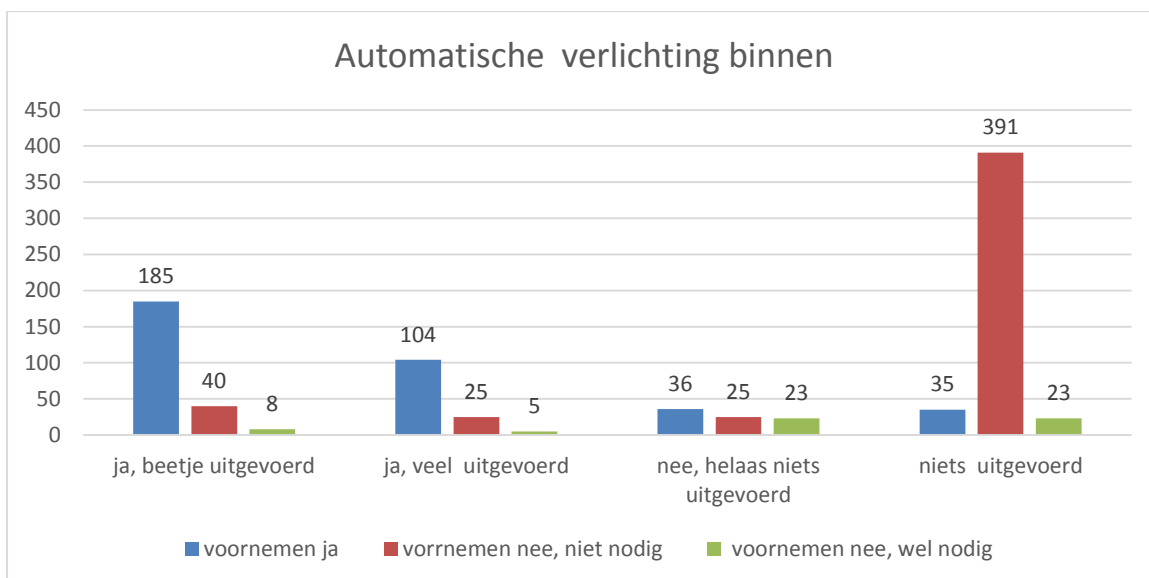

Grafiek: Voorgenomen verbetering hang- en sluitwerk en uitvoering ervan

Wat daarnaast duidelijk opvalt is dat vooral bewoners die denken dat het niet noodzakelijk is het hang- en sluitwerk te verbeteren er ook niets aan doen. Dit zijn 271 respondenten.

Automatische verlichting binnen

Bij de automatische verlichting zijn de aantallen kleiner: de behoefte de automatische verlichting binnen de verbeteren speelt blijkbaar veel minder onder de ondervraagde bewoners. 540 respondenten (60 %) hadden dan ook geen voornemens om de automatische buitenverlichting te verbeteren.

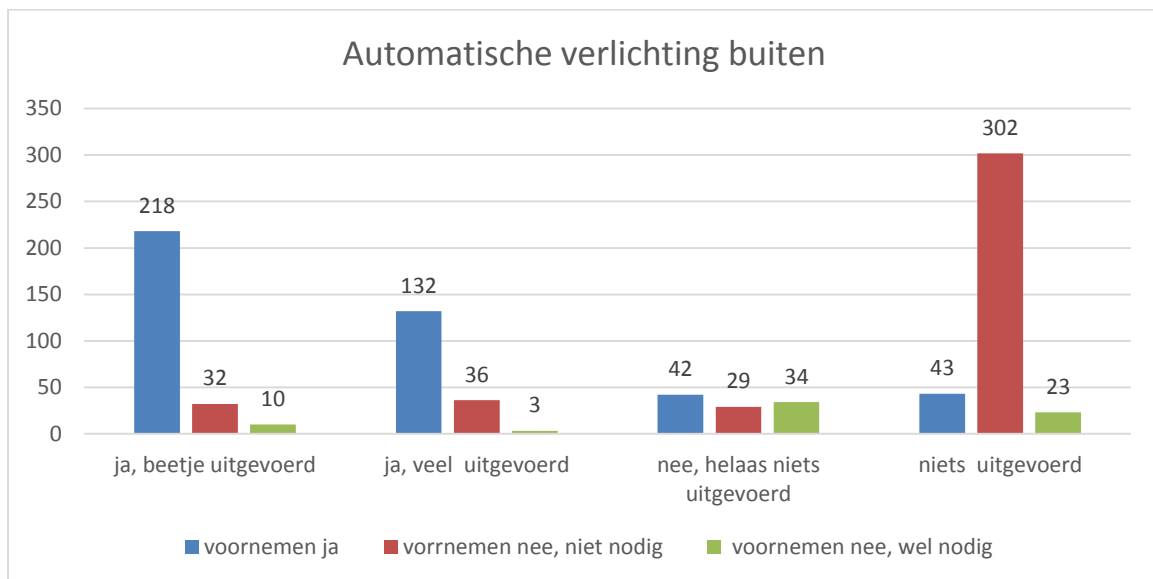

Grafiek: Voorgenomen verbetering automatische verlichting binnen en uitvoering ervan

Van 360 bewoners (n=900) die hebben aangegeven hier iets aan te willen doen hebben 289 dit ook feitelijk gedaan (60,3 %). In totaal hebben er 367 respondenten hun preventiegedrag op dit gebied veranderd. Het aandeel respondenten dat denkt dat het niet nodig is en het dan ook niet hebben uitgevoerd is hier het grootst (416).

Automatische verlichting buiten

Van de 435 respondenten (n=904) die hebben aangegeven dat zij iets wilden doen met de verbetering van de buitenverlichting hebben een groot deel dit ook gedaan (350).

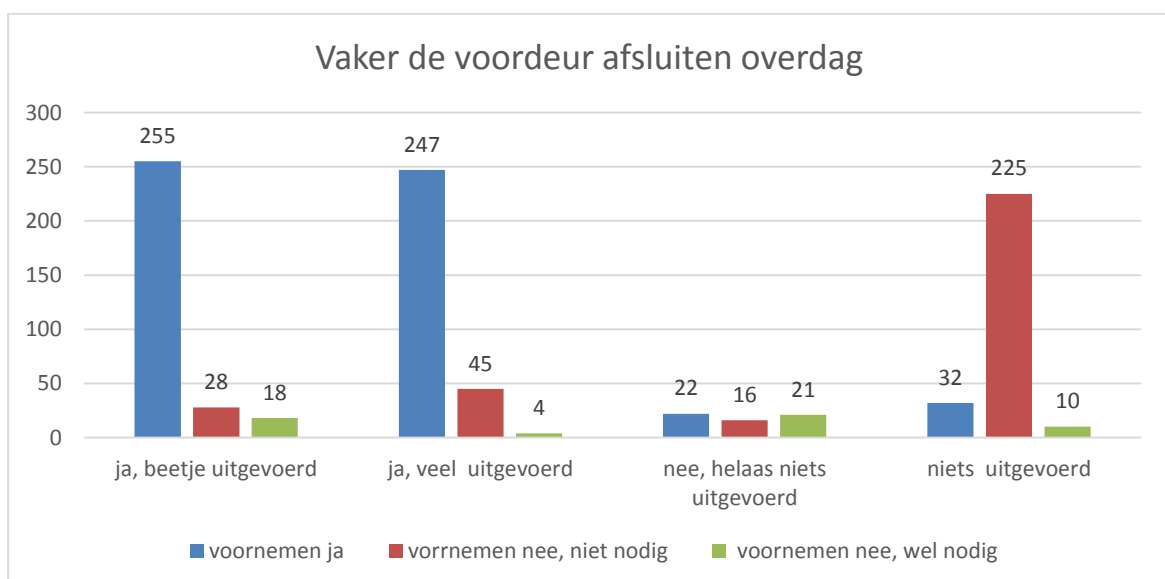

Grafiek: Voorgenomen verbetering automatische verlichting buiten en de uitvoering ervan

431 bewoners hebben de buitenverlichting verbeterd, gedeeltelijk dus ook zonder dat ze dat van voornemen waren (81, 18,8 %).

Afsluiten voordeur overdag

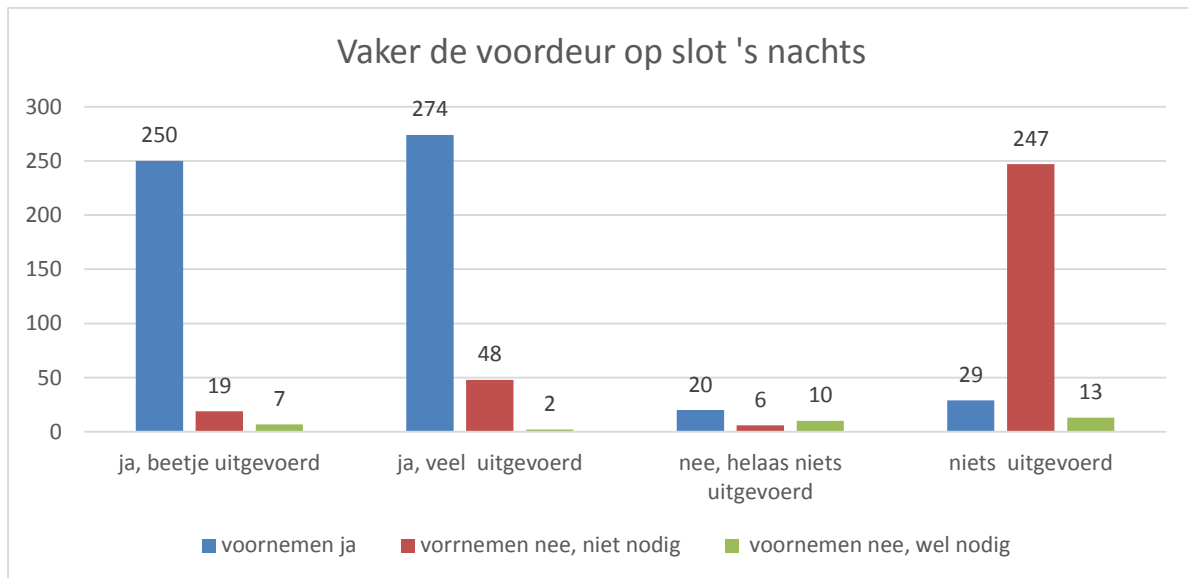
Wat bij deze toch vrij eenvoudig te nemen maatregel opvalt, is dat duidelijk meer dan de helft van de respondenten dit aangeven als iets wat zij graag zouden willen doen (502 respondenten, 54,4 %, n=923). 597 bewoners hebben dit dan ook omgezet, dus ook een deel van de respondenten die zich dat niet had voorgenomen (95).

Grafiek: Voornemen: Vaker voordeur afsluiten overdag en de uitvoering ervan

Afsluiten voordeur 's nachts

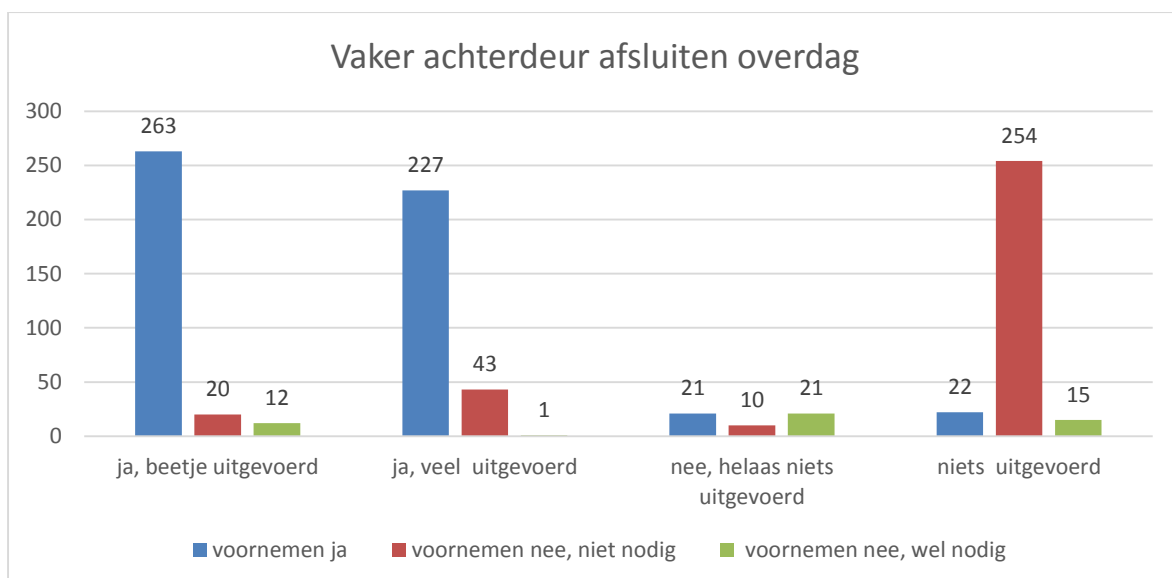
De meest genoemde maatregel is het afsluiten van de deur 's nachts. 537 van de 925 respondenten (58,1 %) hebben aangegeven dat dit tot hun voornemens behoort als het gaat om maatregelen op het gebied van inbraakpreventie. Uitgevoerd hebben deze voornemens 600 van de gevraagde bewoners (64,9). Ongeveer een derde heeft dit echter alleen af en toe gedaan (ja, een beetje), dus niet regelmatig.

Grafiek: Voornemen: Vaker voordeur afsluiten 's nachts en de uitvoering ervan

Afsluiten achterdeur overdag

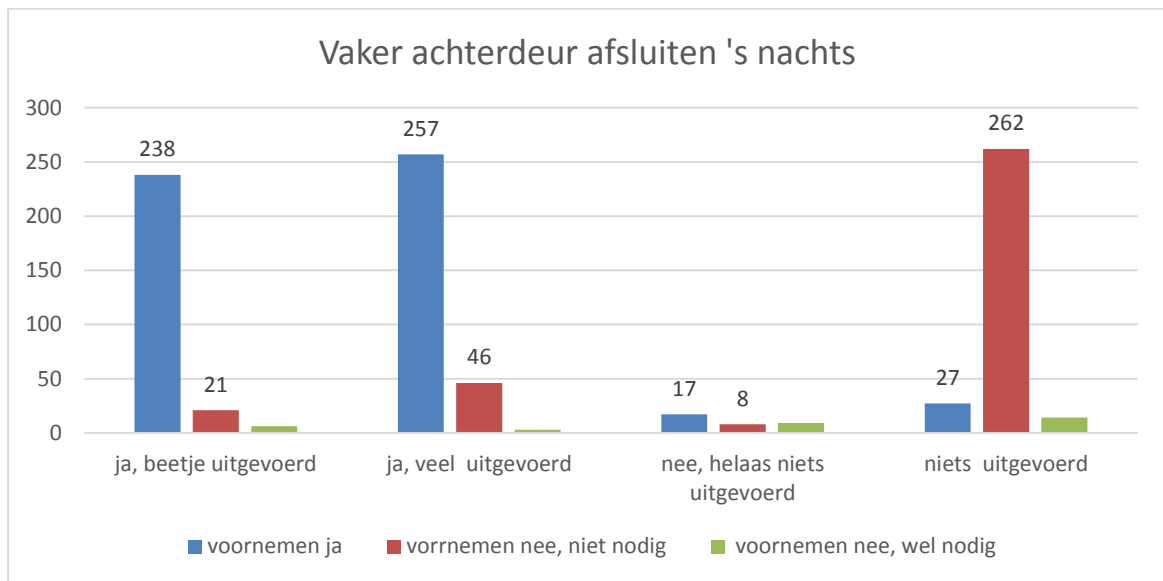
Een vergelijkbaar beeld geven de respondenten m.b.t. het afsluiten van de achterdeur.

Grafiek: Voornemen: Vaker achterdeur afsluiten overdag en de uitvoering ervan

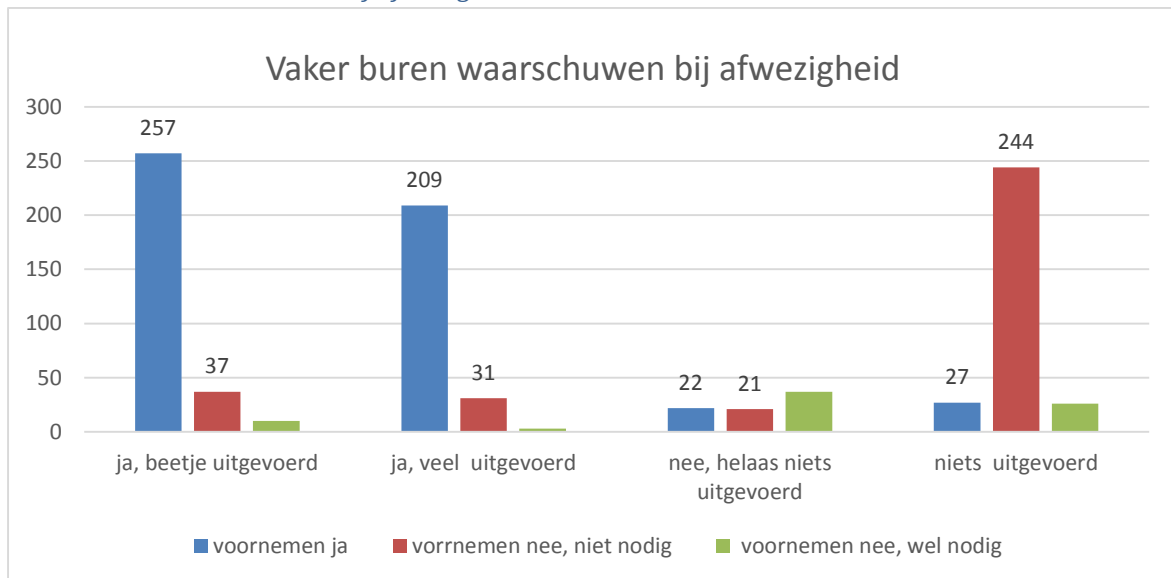
Daarbij lijken de gegevens voor overdag en 's nachts veel op elkaar. Duidelijk wordt dat ook hier veel voornemens werden uitgevoerd.

Afsluiten achterdeur 's nachts

Grafiek: Voornemen: Vaker achterdeur afsluiten 's nachts en de uitvoering ervan

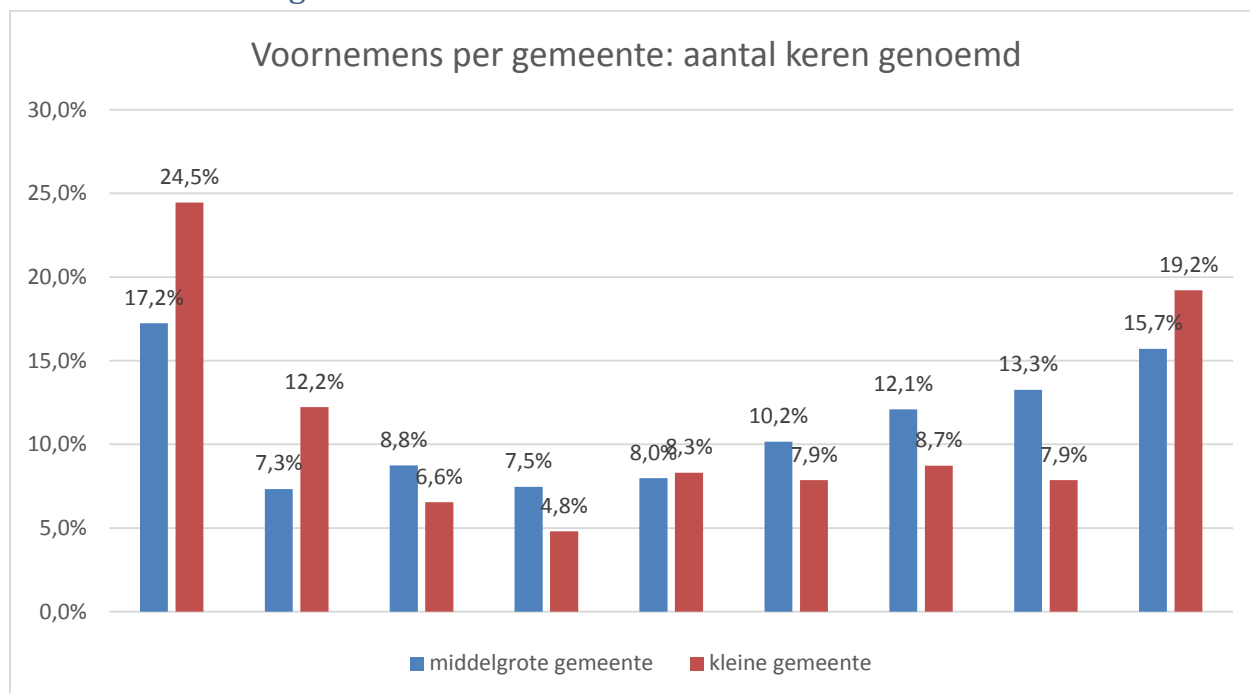
Vaker burens waarschuwen bij afwezigheid

Grafiek: Voornemen: Vaker burens waarschuwen bij afwezigheid en de uitvoering ervan

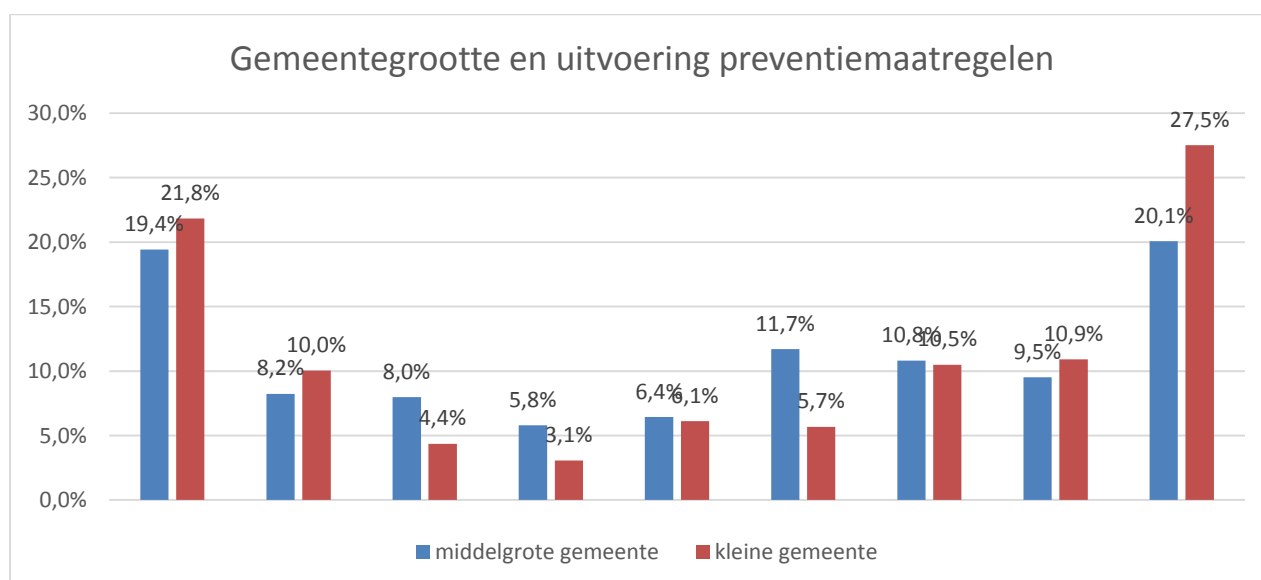
Dit hoort bij de niet zo vaak genoemde voornemens (515 keer, n=924). Ongeveer net zo veel respondenten hebben zich dit voorgenomen als het hebben uitgevoerd.

Verschillen tussen gemeenten?

Grafiek: Voorgenomen preventiemaatregel per gemeentegrootte, van geen voornemens tot acht voornemens

Er zijn duidelijke verschillen vast te stellen tussen de kleine en middelgrote gemeenten. Overal gezien kan worden geconstateerd dat er een duidelijk verschil bestaat met betrekking tot de voornemens en ook met betrekking tot de uitgevoerde preventiemaatregelen. De samenhang tussen de gemeentegrootte en de voornemens van preventiemaatregelen is statistisch significant. Dit geldt nauwelijks voor de samenhang tussen gemeentegrootte en de uitvoering van de maatregelen.

Grafiek: Uitgevoerde preventiemaatregel per gemeentegrootte, van niets uitgevoerd tot acht maatregelen uitgevoerd

Dat betekent dat er een duidelijk verschil bestaat tussen de onderzochte kleine en middelgrote gemeenten waar het om de voornemens gaat, in de uitvoering zijn beide vergelijkbaar.

Voornemens en uitvoering: wat valt op

Wat bij al deze gegevens opvalt is dat een groot deel van de ondervraagde bewoners bezig is met inbraakpreventie en er ook iets aan doen.

Wat echter ook opvalt is dat een net zo groot deel hier eigenlijk niet over nadenkt (dus geen voornemens en ook geen uitvoering). Zo hebben ongeveer 1/5 van de respondenten (190, n = 1006) geen voornemens gehad op het gebied van inbraakpreventie en ongeveer net zo veel (201, n = 1006) hebben niets gedaan van de (wel of niet voorgenomen) genoemde inbraakpreventiemaatregelen.

Maar wat bepaald nu eigenlijk of mensen wel of niet over inbraakpreventie nadenken en/of er iets aan doen? In het volgende hoofdstuk wordt geprobeerd hier meer informatie over geven.

5. Aanwezige invloedfactoren – deelvraag 3

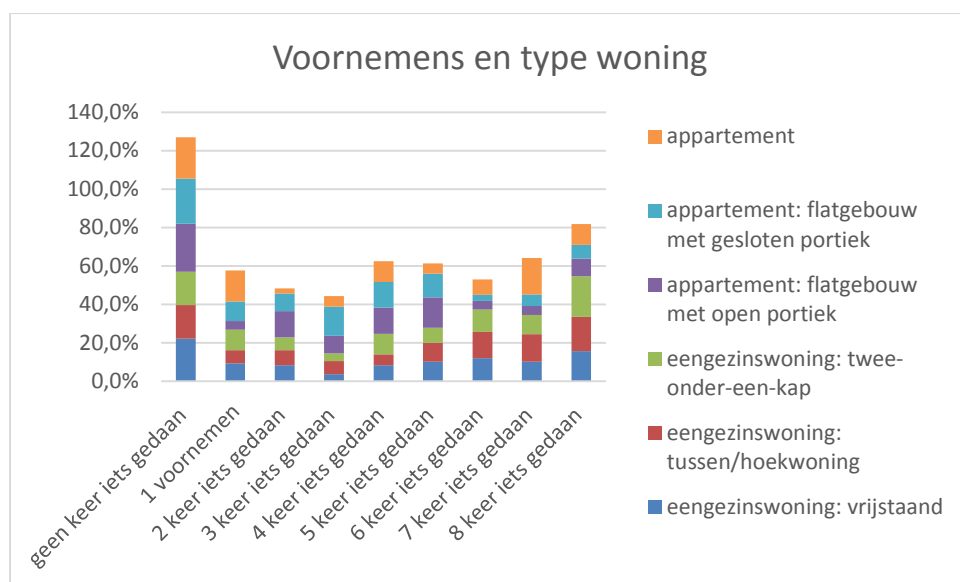
In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de mogelijke samenhang tussen voornemens/gedrag en mogelijke invloedfactoren. Daarbij wordt eerst de analyse gepresenteerd van de factoren uit deelvraag 1 die van invloed zouden kunnen zijn op het wel of niet (voor)nemen van preventieve maatregelen. Aansluitend worden gedetailleerdere analyses uitgevoerd voor kleinere groepen respondenten die wel of niet voornemens hebben omgezet.

De mogelijke invloedfactoren

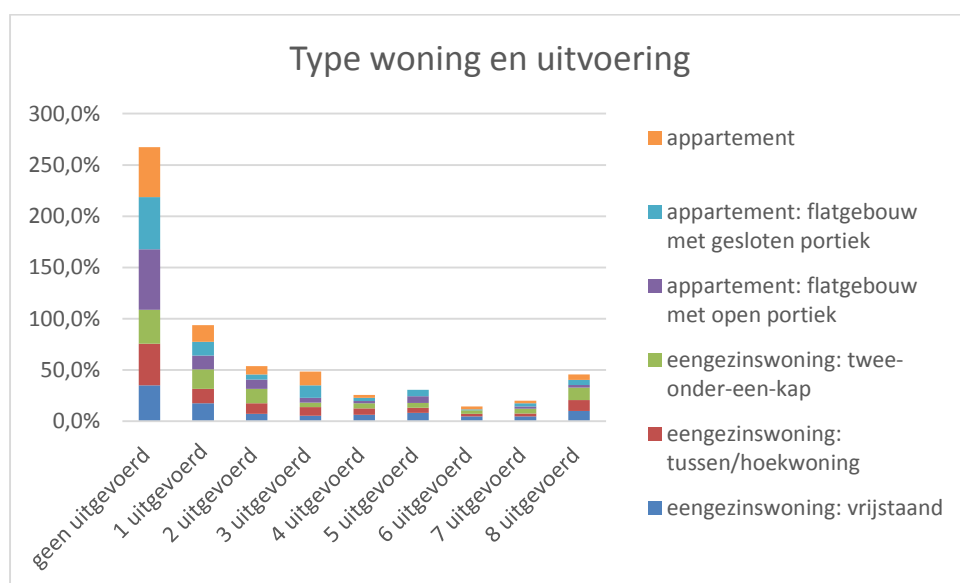
In de volgende paragrafen wordt ingegaan op de invloedfactoren.

Type woning

Binnen de van ons onderzochte groep bewoners is nauwelijks verschil te vinden in hun voornemens en de uitvoering ervan als je kijkt naar in welk type woning de mensen wonen.

Grafiek: Voornemens en type woning

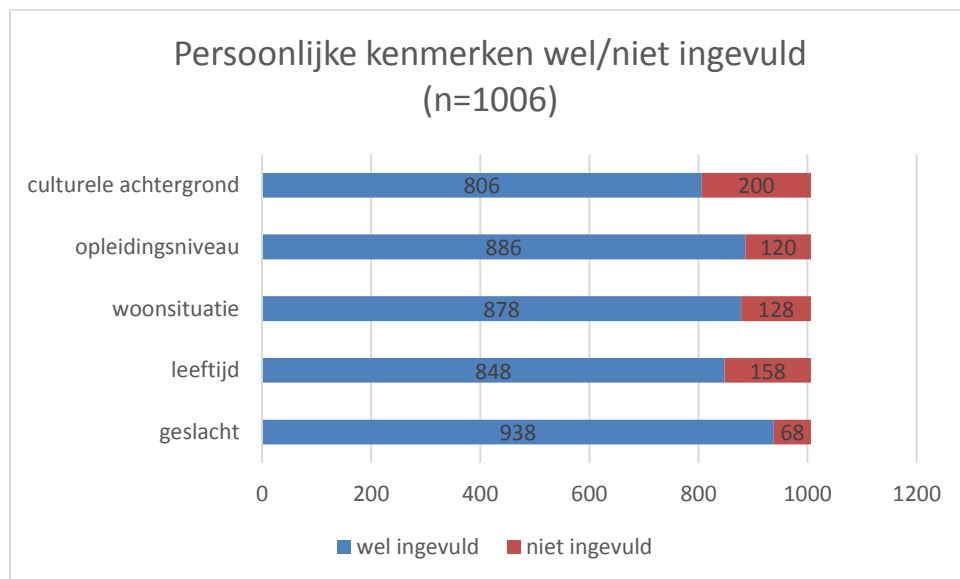

Grafiek: Uitvoering en type woning

De aantallen komen in grote lijnen overeen, maakt niet uit of het om portiekflats, eengezinswoningen of ander appartementen gaat.

Persoonlijke kenmerken

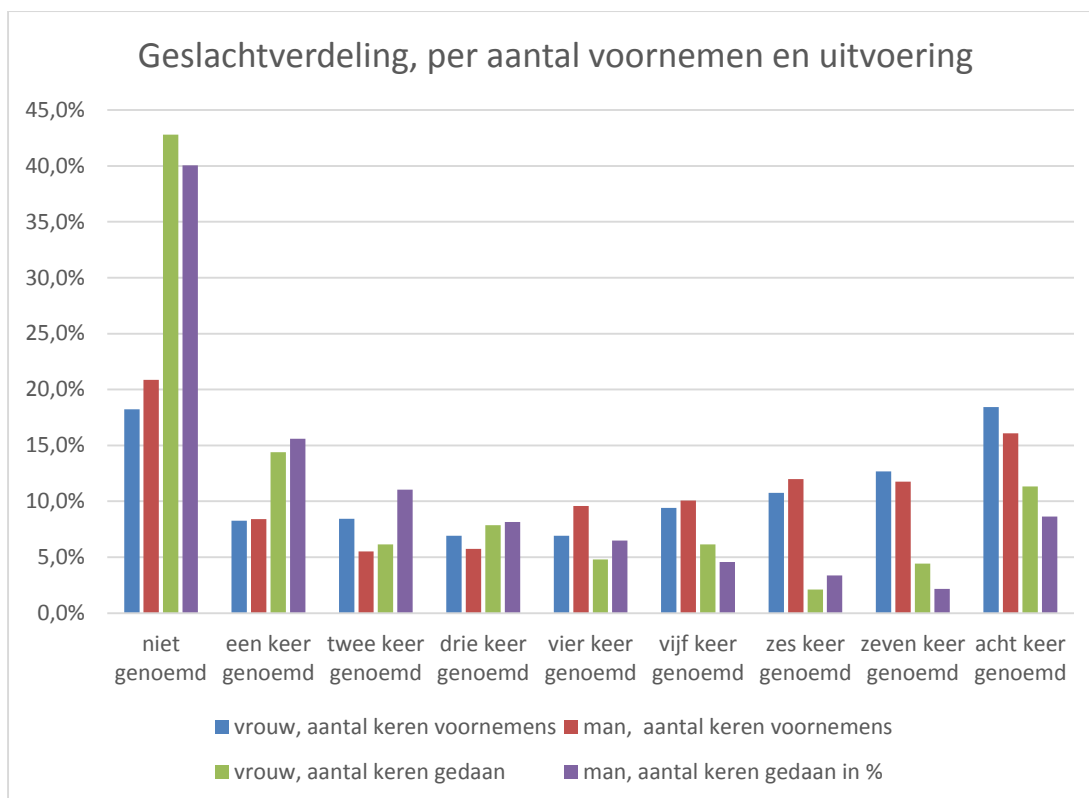
De door het onderzoek geïnventariseerde persoonlijke kenmerken zijn leeftijd, geslacht, woonsituatie, opleidingsniveau en culturele achtergrond. Met betrekking tot deze variabelen moet worden gezegd dat respondenten soms huiverig waren deze informatie te verstrekken. De vrees dat op basis van deze gegevens in combinatie met de postcode het type woning precies zou kunnen worden geïdentificeerd waar iemand woont heeft ertoe geleid dat deze vragen relatief vaak niet werden beantwoord.

Grafiek : Aantal geldige antwoorden bij persoonlijke kenmerken

Geslacht

De volgende grafiek laat het verschil zien tussen mannen en vrouwen en in hoeverre zijn voornemens hebben op het gebied van inbraakpreventie. Zoals boven al beschreven hebben er meer vrouwen dan mannen de enquête ingevuld (vrouwen: n = 521 en mannen: n = 417). Uit de analyse van de gegevens m.b.t. zowel de voornemens van preventiemaatregelen als de uitvoering ervan kunnen geen significante verschillen tussen deze twee groepen worden vastgesteld.

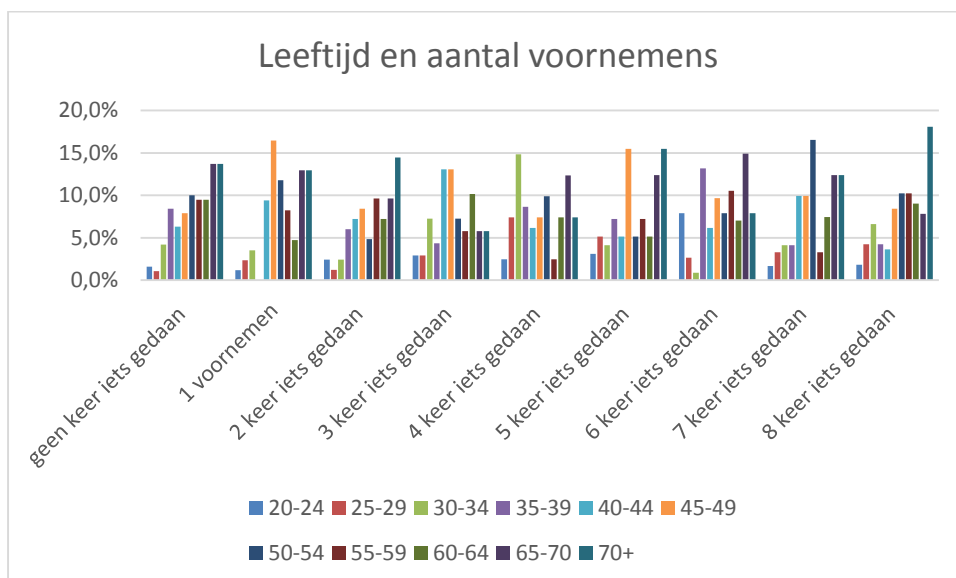

Grafiek: Verschil mannen/vrouwen en voornemens preventiemaatregelen en de uitvoering van preventieve maatregelen

Hierbij is nauwelijks een verschil tussen mannen en vrouwen vast te stellen. De relatief kleine verschillen zouden ook door toeval kunnen zijn ontstaan.

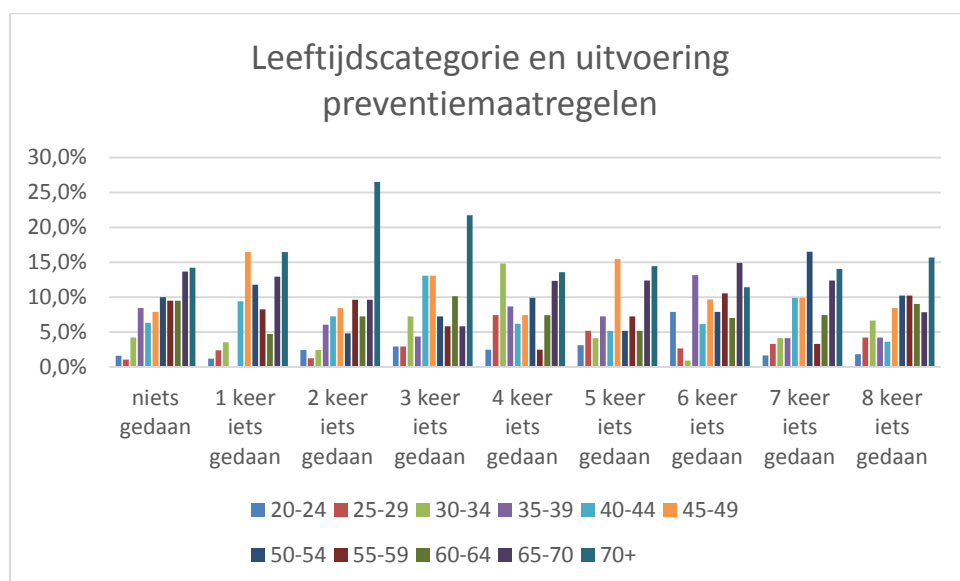
Leeftijd

Bij de samenhang tussen leeftijd en aantal voornemens kan echter wel worden gezien dat de oudere respondenten duidelijk meer voornemens hebben op het gebied van woninginbraakpreventie.

Grafiek: leeftijdscategorie en aantal voornemens

Dit geldt ook, maar in mindere mate voor de uitvoering van de voornemens. Ook deze samenhang blijkt statistisch gezien significant, maar wel iets minder dan bij de vorige analyse.

Grafiek: leeftijdscategorie en uitvoering preventiemaatregelen

Woonsituatie

Het minst aanwezig is de samenhang woonsituatie en het aantal voornemens. Bij deze categorie is geen duidelijke samenhang vast te stellen. Dit geldt trouwens ook voor de woonsituatie en de uitgevoerde preventiemaatregelen.

Andere factoren

Hetzelfde geldt ook voor het verband tussen de drie factoren 'betrokkenheid bij buurt en verantwoordelijkheid', 'sociale cohesie' en 'inschatting inbraakrisico' met de voornemens of het uitvoeren van preventiemaatregelen kan door te kleine aantallen helaas niets worden gezegd.

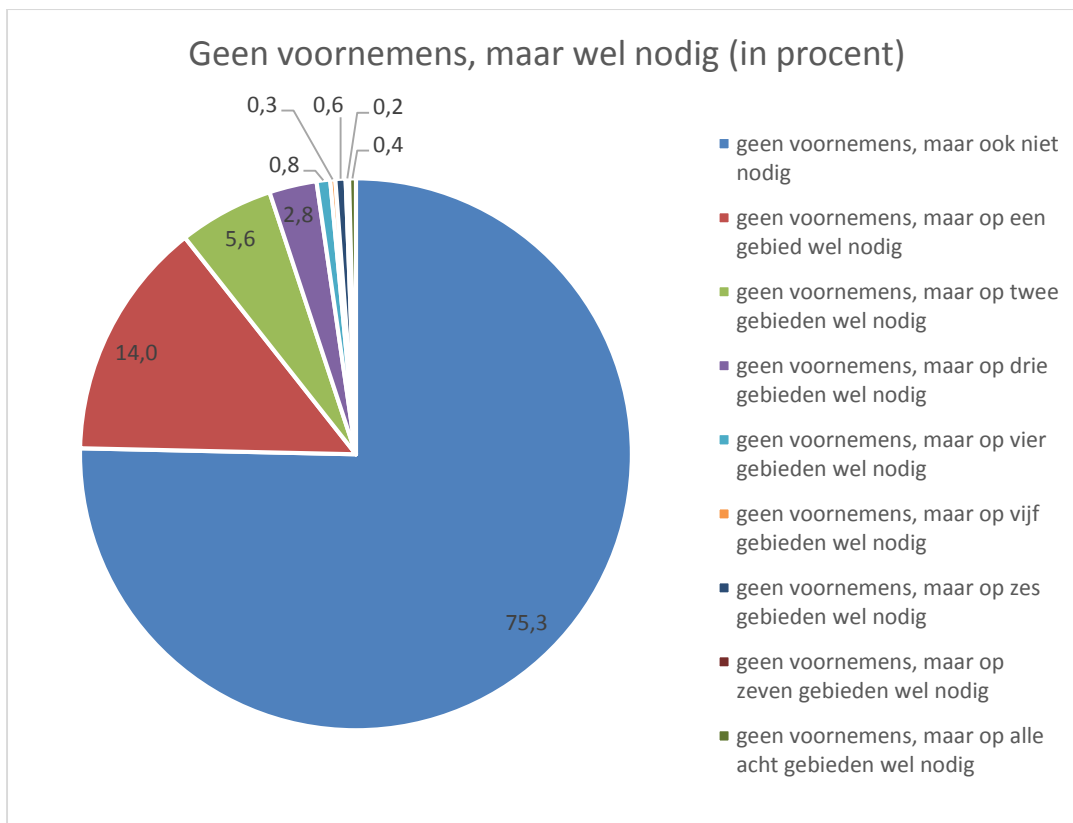
Analyse van bepaalde vormen van preventievoornemens en -gedrag

In de volgende alinea's wordt expliciet ingegaan op deelgroepen onder de respondenten die gelijke voornemens hebben gehad en/of gelijk gedrag hebben vertoond. Onderscheiden zich deze deelgroepen van de andere respondenten?

Preventievoornemens

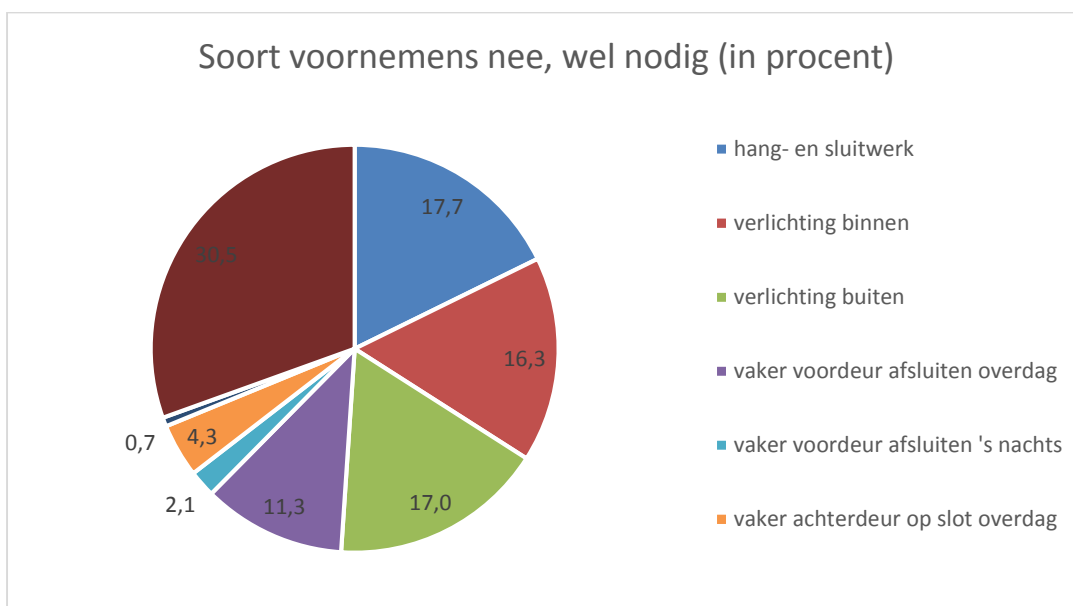
Interessant is hierbij de groep respondenten die aangegeven dat het wel noodzakelijk is iets te verbeteren aan hun woninginbraakpreventie, maar die er toch geen voornemens hebben gehad op dat gebied.

De volgende grafiek laat zien dat er toch bijna een kwart van de respondenten aangegeven dat zij eigenlijk iets zouden moeten doen op het gebied van inbraakpreventie omdat het nodig is, maar niet van plan zijn dat te doen.

Grafiek: Geen voornemens, maar wel nodig

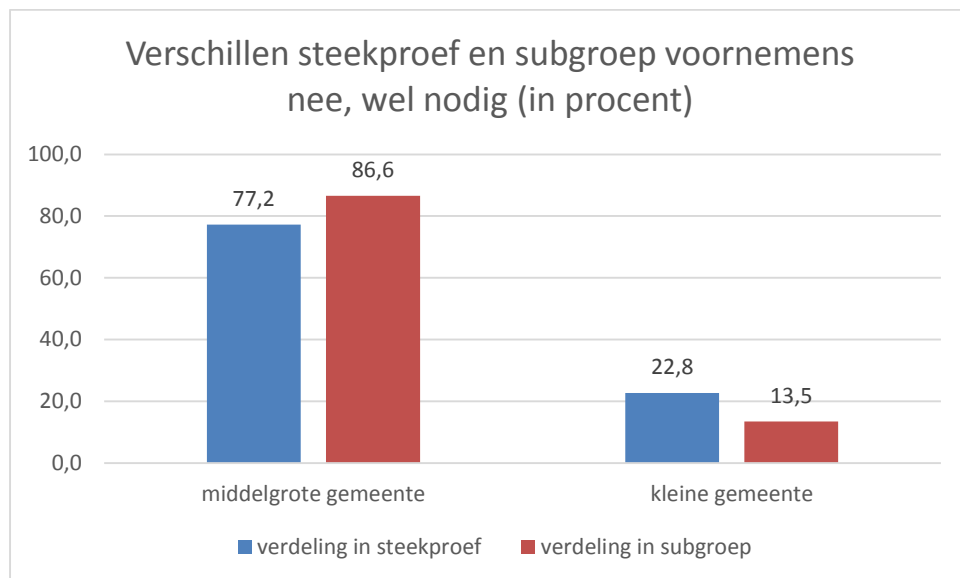
Het grootste gedeelte zijn respondenten die aangeven geen voornemens te hebben, maar wel zien dat er een gebied is waar zij eigenlijk nog iets zouden kunnen doen (14 %, 141 respondenten) . Op welk preventiegebied denken deze respondenten dat zij eigenlijk iets zouden moeten doen? De volgende grafiek laat zien dat respondenten vooral denken dat dat het handig zou zijn als ze baker de burens waarschuwen als ze afwezig zijn. Daarna volgen dan het idee dat het nodig is iets te doen aan het hang- en sluitwerk en de verlichting binnen.

Grafiek: Soort voornemens nee, wel nodig

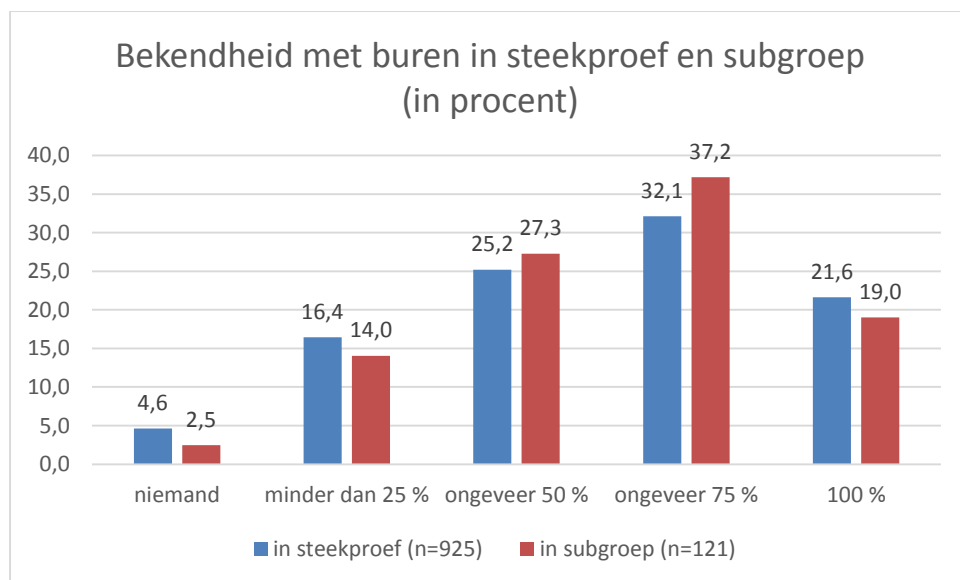
Heeft deze groep respondenten nu bepaalde kenmerken?

De eerste analyse gaat om de verschillen tussen de gemeenten.

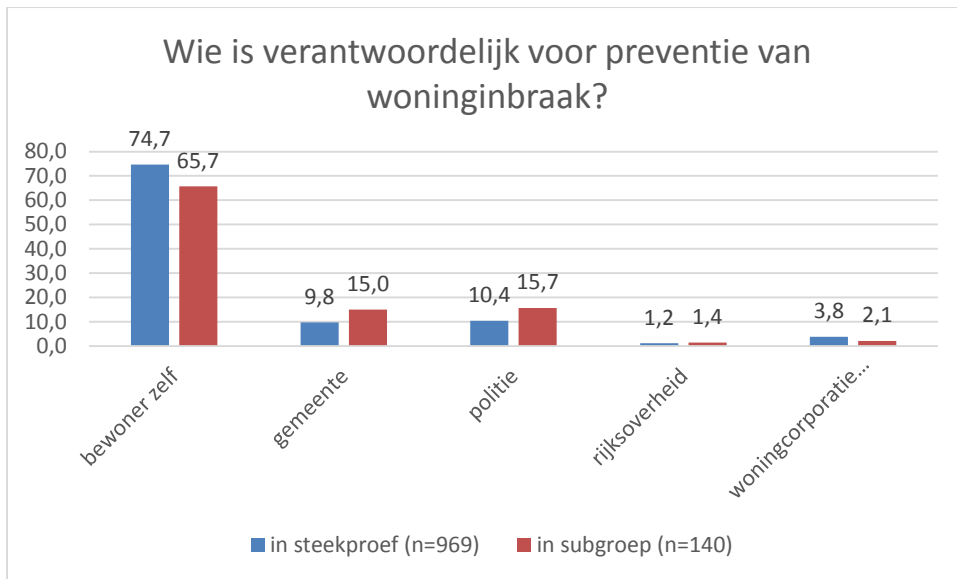
Grafiek: Verschillen steekproef en subgroep voornemens nee, wel nodig

Zoals bovenstaande grafiek laat zien wonen in de middelgrote gemeenten relatief meer respondenten die de noodzaak van een bepaalde preventiemaatregel wel zien, maar toch niet voornemens zijn om er iets aan te doen. Dit verschil is statistisch significant. Waar zou dit nog mee kunnen samenhangen? De vraag die dan meteen opkomt is heeft dit eventueel te maken met een grote sociale cohesie, dus meer bekendheid met buren?

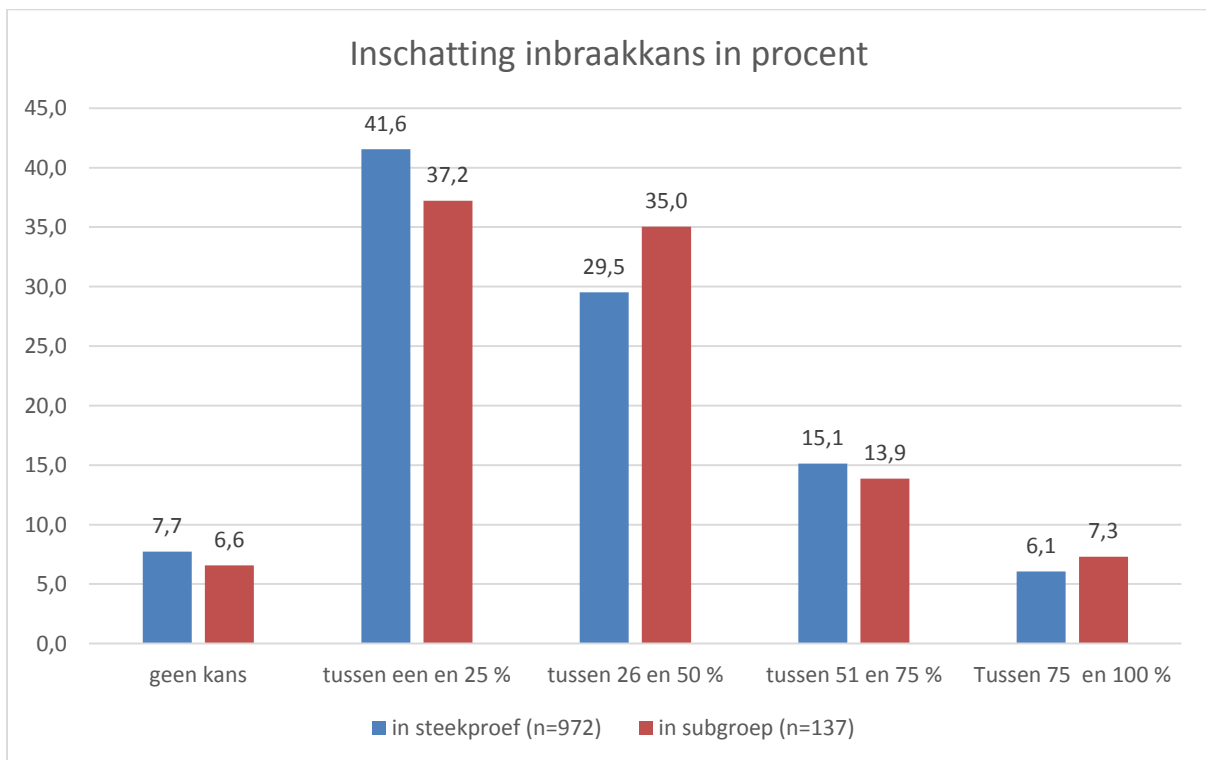
Grafiek: Bekendheid met buren in steekproef en subgroep

Uit de grafiek blijkt dat dit verschil tussen de twee groepen vrij klein is. Er is dan ook geen statistisch samenhang vast te stellen. Hetzelfde geldt voor de vraag wie de respondenten als verantwoordelijk zien voor woninginbraak. Ook hier is het verschil niet significant.

Grafiek: verantwoordelijk voor preventie van woninginbraak.

Vergelijkbare resultaten zijn er voor de inschatting van de inbraakkans. Ook hier zijn de verschillen tussen de twee groepen niet significant.

Grafiek: Inschatting inbraakkans

De analyse van de woonsituatie, opleidingsniveau en de vraag of respondenten bij betrokken zijn bij participatieprojecten. Ook de vergelijking van de leeftijdsverdeling in de twee groepen (steekproef en subgroep) levert geen significante resultaten.

Analyse van de groep met voornemens tot preventiemaatregelen maar uitvoering blijft achterwege.

De volgende analyses gaan nader in op de subgroep van de respondenten die geen preventiemaatregelen hebben uitgevoerd terwijl zij wel het voornemen daartoe hadden. In hoeverre onderscheidt deze groep zich van de respondenten die ook voornemens hadden en wel preventiemaatregelen hebben uitgevoerd?

Voor deze subgroep zijn dezelfde analyses uitgevoerd als voor de vorige groep.

Er zijn in totaal 485 respondenten die een of meerdere keren hebben aangegeven niets te hebben gedaan op het gebied van woninginbraakpreventie. 119 van deze respondenten hebben toegelicht waarom zij, hoewel zij het voornemen hadden iets te doen, dit niet hebben gedaan.

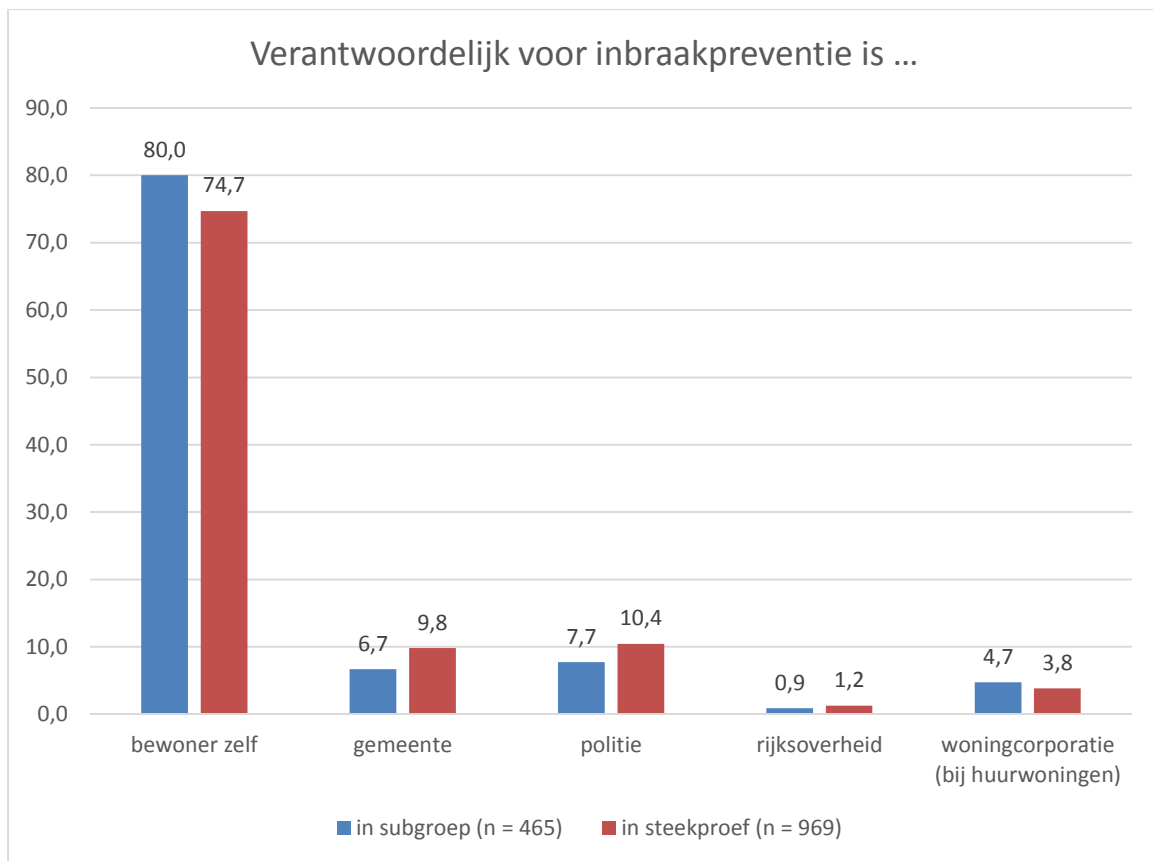

Grafiek: Reden waarom niets gedaan

Een deel van deze respondenten was er gewoon niet meer mee bezig en een bijna net zo grote groep geeft aan dat zij er niet aan toe zijn gekomen ("Gemakzucht"). En het zijn toch nog 17 van de 119 respondenten die aangeven dat ze er geen geld voor hadden ("ik heb geen waardevolle spullen in huis en preventiemaatregelen zijn prijzig"). Een respondent heeft aangegeven dat het eigenlijk geen zin heeft: "ze komen er toch wel in".

En kunnen nu verschillen worden vastgesteld tussen deze groep respondenten en de totale steekproef?

Een zo'n onderscheidend kenmerk zou kunnen zijn van wie de respondenten denken dat hij/zij verantwoordelijk is voor de preventie.

Grafiek: Wie is verantwoordelijk voor inbraakpreventie?

De bovenstaande grafiek laat geen duidelijk verschil zien tussen de twee groepen en het verschil is dan ook niet significant.

Hetzelfde geldt ook voor de andere kenmerken (woonsituatie, bekendheid met burens, geslacht etc.). Ook hierbij kan geen significante correlatie worden vastgesteld.

6. Conclusie

Verreweg de meeste respondenten denken na over preventieve maatregelen om inbraak tegen te gaan. Ruim 80% heeft in het afgelopen jaar zich voorgenomen bepaalde maatregelen uit te voeren en bij ongeveer 90% daarvan ging het ook om meerdere typen maatregelen. Meest genoemde voorgenomen en uitgevoerde maatregel is het op slot doen van voor- en achterdeur. Van het percentage respondenten dat de maatregel wel nodig vindt, rapporteert 10-25% van de gevallen dat het niet is uitgevoerd in het afgelopen jaar.

Het is nodig ... (Deze variabele is combinatie van antwoordcategorieën ja, voorgenomen en nee, niet voorgenomen maar wel nodig)	Percentage dat het nodig vindt [N=1006]	Percentage daarvan dat maatregel toch niet uitgevoerd heeft.
de verlichting buiten te verbeteren	50,2%	28,1%
de verlichting binnen te verbeteren	41,7%	27,9%
het hang - en sluitwerk te verbeteren	55,2%	23,2%
vaker de voordeur af te sluiten overdag	60,5%	14,0%
vaker de achterdeur af te sluiten overdag	57,9%	13,6%
vaker de voordeur af te sluiten 's nachts	60,1%	11,9%
vaker de achterdeur af te sluiten 's nachts	56,8%	11,7%
vaker burens te waarschuwen bij afwezigheid	58,7%	9,0%

Tabel: Het is nodig dat

Bovenstaande grafiek laat zien dat de maatregelen die verder gaan dan gedragsverandering en ook met kosten zijn verbonden (hang- en sluitwerk en verlichting binnen en buiten verbeteren) door ongeveer een kwart van de respondenten niet uitgevoerd, hoewel zij de noodzaak ervan wel zien. Redenen voor het niets doen zijn vooral gemak en kosten.

Driekwart van de respondenten rapporteerden zelf verantwoordelijk te zijn voor de preventiemaatregelen, 10% noemde de politie en 10% noemde de gemeente, 5% overig.

Er is gekeken naar de samenhang met een aantal factoren. Geen samenhang is gevonden tussen preventiegedrag en type woning, woonsituatie, opleidingsniveau, geslacht en culturele achtergrond. Alleen leeftijd laat een statistisch significante samenhang zien met het aantal voornemens. Oudere respondenten hebben meer voornemens op het gebied van woninginbraakpreventie dan jongere respondenten. Dit geldt in minder sterke mate ook voor de uitvoering van preventiemaatregelen.

De meeste aandacht van de respondenten gaat naar de preventiemaatregelen rondom het op slot doen van de deuren (voor- en of achterdeur). Verlichting binnen wordt het minst genoemd.

Om vanuit gemeenten preventiegedrag te bevorderen zou voorlichting en faciliteren van verlichting en hang- en sluitwerk waarschijnlijk het meeste effect kunnen hebben.

Literatuurlijst

- Baarda, B. (2014). *Dit is onderzoek!* Groningen/Houten.
- Blokland, T. (2009). *Veiligheidsbeleving en sociale controle in de grote stad*. Amsterdam: Amsterdam University Press.
- Brug, J., Asseme, P. v. & Lechner, L. (2007). *Gezondheidsvoorlichting en Gedragsverandering*. Assen: Van Gorcum.
- Bureau Regionale Veiligheidsstrategie. (2013: a). *Feiten & cijfers*. Opgeroepen op oktober 27, 2013, van Bureau Regionale Veiligheidsstrategie:
http://veiligheidsbeelden.databank.nl/Quickstep/QsReport.aspx?report=maandrap_reg
- Bureau Regionale Veiligheidsstrategie. (2013: b). *Veiligheidsbeelden*. Utrecht: RVS.
- CCV. (2013: a, augustus 21). *Trends Woninginbraak*. Opgeroepen op oktober 26, 2013, van Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid:
http://www.hetccv.nl/binaries/content/assets/ccv/trends/infosheet_trends_woninginbraak_2013.pdf
- CCV. (2013: b). *Regionale Veiligheidsstrategie Midden-Nederland*. Opgeroepen op oktober 27, 2013, van Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid:
<http://www.hetccv.nl/dossiers/woninginbraak/menuregionalesamenwerking/rvs>
- Cohen, L. & Felson, M. (1979). Social change and crime rate trends: a routine activity approach. *American Sociological review*, vol .44, 588-608.
- Coumans, M. (2014). *CBS Webmagazine*. Opgehaald van Steeds meer Nederlanders bang voor inbraak: <http://www.cbs.nl/nl-NL/menu/themas/veiligheid-recht/publicaties/artikelen/archief/2014/2014-4121-wm.htm>
- De Bilt. (2013). *De Bilt in cijfers 2013*. De Bilt: gemeente De Bilt.
- Eberg, J. (2011). *Conflicten maken mesen*. Groningen en Houten: Noordhoff.
- Eggen, H. (2013, juli). *www.cbs.nl*. Opgehaald van Web magazine CBS: <http://www.cbs.nl/nl-NL/menu/themas/veiligheid-recht/publicaties/artikelen/archief/2013/2013-3861-wm.htm>
- Eggen, H. (2014). *www.cbs.nl*, *CBS Webmagazine*. Opgehaald van In 2013 opnieuw minder diefstallen geregistreerd: <http://www.cbs.nl/nl-NL/menu/themas/veiligheid-recht/publicaties/artikelen/archief/2014/2014-4045-wm.htm>
- Elkhuizen, S., Gielen, P., van den Hoogen, Q., Lijster, T. & Otte, H. (2014). *De waarde van cultuur*. Brussel: Fred Dhont.
- Flache, A. & Koekkoek, M. (2009). *Interventies voor een leefbare wijk*. Assen: Van Gorcum.
- Gemeente De Bilt. (2013). *Integraal Veiligheidsplan 2014-2017*. De Bilt: Gemeente De Bilt.
- Haneveld, R. K., Boes, S. & Kop, N. (2012, oktober). *Woninginbraken*. Opgeroepen op november 8, 2013, van Politieacademie:
https://www.politieacademie.nl/overdepolitieacademie/nieuws/Documents/RapportWoninginbraken_definitief.pdf

- Jongejan, A. & Woldendorp, T. (2013). A succesful CPTED approach: The Dutch 'Police label secure housing'. *Built environment vol 39, no. 1*, 31-48.
- Lamet, W., & Wittebrood, K. (2009). *Nooit meer dezelfde*. Den Haag: Sociaal Cultureel Planbureau.
- Mein, A. (2008). Juridische instrumenten voor lokaal veiligheidsbeleid. In W. Stol, J. Rijpma, C. Tielenburg, H. Veenhuysen & T. Abbas, *Basisboek Integrale Veiligheid* (Tweede ed., pp. 97-98). Bussum: Coutinho.
- Mesu, S. & Van Nobelen, D. (2012). *Woningcriminaliteit*. Zoetermeer: Dienst IPOL.
- Needham, B. & Kam, G. (2003). *Een Hele Opgave*. Nijmegen: NGW/NETHUR Partnership 24.
- Openbaar Ministerie. (2013, april 22). *Blijvende intensieve aandacht High Impact Crime*. Opgeroepen op november 15, 2013, van Openbaar Ministerie: <http://www.om.nl/onderwerpen/overvallen/@160833/onverminderde-inzet/>
- Rovers, B., Moors, H., Jacobs, M. & Jans, M. (2012). *Toolbox persoonsgericht aanpak High Impact crimes*. Den Haag: Ministerie van Veiligheid en Justitie.
- Saijtos, J. (2009). *Komt de woninginbreker weer op bezoek, of gaat hij liever naar de bureu?* Leiden: Universiteit Leiden.
- Van de Bunt, H. (2013, oktober 9). Geef inbrekers geen kans. *De Vierklank: wijkkrant De Bilt*, p. 19.
- van Dijk, J., & de Waard, J. (1991). A two-dimensional typologie of crime prevention prevention projects. *Criminal Justice Abstracts*, 483-503.
- Verhoeven, N. (2011). *Wat is onderzoek?* Den Haag.
- Vollaard, B. (2014). *Beïnvloeding van inbraakpreventiegedrag*. Tilburg: Universiteit Tilburg.
- Vollaard, B. (2014). *Preventiegedrag*. Tilburg.
- Winkleby, M., Jatulis, D., Frank, E. & Fortmann, S. (1992). Socioeconomic Status and Health. *American Journal Of Public Health*, pp. 816-820.
- Wittebrood, K. (2006). *Slachtoffers van criminaliteit*. Den Haag: Sociaal Cultureel Planbureau.

Bijlage 1 Interview-vragenlijst woninginbraak

Wij zijn studenten van de Hogeschool Utrecht en we doen een onderzoek naar woninginbraak en hoe mensen daarmee omgaan. Mag ik u daar een paar vragen over stellen?

1.1 Postcode: ____ _

1.2 Type woning?

- a. Eengezinswoning: vrijstaand
- b. Eengezinswoning: tussenwoning/hoekwoning
- c. eengezinswoning: twee-onder-een-kap
- d. appartement: flatgebouw open portiek
- e. appartement: flatgebouw gesloten portiek
- f. appartement

2. Ervaring

2.1. Is er wel eens bij u ingebroken in het huis waar u nu woont?

Ja, eenmaal / ja, meermalen / nee, nooit

2.2. Is er wel eens bij u in de straat ingebroken?

Ja, eenmaal / ja, meermalen / nee, nooit

2.3. Als er wel eens bij u zelf is ingebroken, hoelang geleden is dat voor het laatst gebeurd?

< 1 jaar geleden / tussen 1 en 2 jaar geleden / 2 á 5 jaar geleden / > 5 jaar geleden

2.4. Hoe hoog schat u de kans dat er bij u in de straat wordt ingebroken komend jaar?

Geen kans/tussen 1 en 25%/tussen 26 en 50%/tussen 51 en 75 % / tussen 76 en 100 %

3. Houding en gedrag

3.1. Heeft u zich het afgelopen jaar wel eens het volgende voorgenomen ter voorkoming van inbraak:

a. Meer en/of beter hang- en sluitwerk aanbrengen?	<i>ja /nee, niet nodig / nee, wel nodig</i>
b. Meer (automatische) verlichting binnen?	<i>Ja /nee, niet nodig / nee, wel nodig</i>
c. Meer (automatische) verlichting buiten?	<i>Ja /nee, niet nodig/ nee, wel nodig</i>
d. Vaker de voordeur afsluiten overdag?	<i>Ja /nee, niet nodig / nee, wel nodig</i>
e. Vaker de voordeur afsluiten 's nachts?	<i>Ja /nee, niet nodig / nee, wel nodig</i>
f. Vaker de achterdeur afsluiten overdag?	<i>Ja /nee, niet nodig / nee, wel nodig</i>
g. Vaker de achterdeur afsluiten 's nachts?	<i>Ja /nee, niet nodig / nee, wel nodig</i>
h. Vaker uw burens waarschuwen voor afwezigheid?	<i>Ja /nee, niet nodig / nee, wel nodig</i>

3.2 En heeft u er iets van gedaan?

a. Meer en/of beter hang- en sluitwerk aanbrengen?	<i>Ja, beetje /ja, veel / nee, helaas / nee</i>
b. Meer (automatische) verlichting binnen?	<i>Ja, beetje /ja, veel / nee, helaas / nee</i>
c. Meer (automatische) verlichting buiten?	<i>Ja, beetje /ja, veel / nee, helaas / nee</i>
d. Vaker de voordeur afsluiten overdag?	<i>Ja, beetje /ja, veel / nee, helaas / nee</i>
e. Vaker de voordeur afsluiten 's nachts?	<i>Ja, beetje /ja, veel / nee, helaas / nee</i>
f. Vaker de achterdeur afsluiten overdag?	<i>Ja, beetje /ja, veel / nee, helaas / nee</i>
g. Vaker de achterdeur afsluiten 's nachts?	<i>Ja, beetje /ja, veel / nee, helaas / nee</i>

h. Vaker uw buren waarschuwen voor afwezigheid? Ja, beetje /ja, veel / nee, helaas / nee

3.3 U heeft net geantwoord dat u helaas niets hebt gedaan: wat was hiervoor de reden (wilt u de belangrijkste reden aangeven indien meerdere redenen voor u van toepassing zijn)?

- a. Ik ben er niet aan toe gekomen.*
- b. Ik heb er niet meer aan gedacht.*
- c. Ik had er geen tijd voor.*
- d. Ik had er geen geld voor.*
- e. Anders, namelijk _____.*

3.4. Wie is van het volgende rijtje het **meest** verantwoordelijk voor preventie van woninginbraak?
Uzelf / gemeente / politie / rijksoverheid (bij huur ook: woningcorporatie)

4. Participatie en kennis

4.1. Doet u mee aan:

- a. Waaks? ja / nee, ik kende het ook niet / nee, ik kende het wel*
- b. Buurpreventieteams/-verenigingen? ja / nee, ik kende het ook niet / nee, ik kende het wel*
- c. Burgernet? Ja / nee, ik kende het ook niet / nee, ik kende het wel*
- d. Whatsapp-groepen op het gebied van veiligheid? ja / nee, ik kende het ook niet / nee, ik kende het wel*
- d. Andere lokale projecten? ja, namelijk: _____*

4.2. Als u iets bijzonders opmerkt in de straat, wie zou u dan bellen? (meerdere mogelijk)

Niemand / Buurman of -vrouw / Gemeente / 09008844 / 112 / Anders, namelijk _____

4.3. Kent u uw meest naaste buren in de straat (max. ongeveer 10 omliggende huizen)?

Ja, maar < 25% / ja, ongeveer 50% / ja, 75% / ja, 100% / nee

Kenmerken geïnterviewde persoon:

- 1. Geslacht: Man/Vrouw*
- 2. Leeftijd: 20/25/30/35/40/45/50/55/60/65/70+*
- 3. Woonsituatie: Alleenwonend / samenwonend /samenwonend met kinderen/ anders*
- 4. Hoogste opleiding: basisschool / VMBO / MAVO / HAVO / VWO / MBO / HBO / WO*
- 5. Culturele achtergrond: Ned – Sur/Antilliaans – Marokkaans/Turks – Overig Westers – Overig niet westers*

Heel erg bedankt voor het meedoen met dit onderzoek.

Bijlage 2: Basistabellen

In de volgende paragrafen worden de bij de analyse horende tabellen gepresenteerd.

1. Beschrijving onderzoeksgroep

1.1 Verdeling man/vrouw (n=938)

geslacht	absolut	procent
vrouw	521	55,5
man	417	44,5

1.2 Leeftijd

leeftijdscategorie	absolut	procent
20-24	27	3,2
25-29	32	3,8
30-34	51	6,0
35-39	65	7,7
40-44	70	8,3
45-49	103	12,2
50-54	97	11,5
55-59	79	9,3
60-64	78	9,2
65-70	116	13,7
70+	128	15,1
totaal	846	100,0

1.3 Verdeling gemeenten

gemeentegrootte (n= 1006)	absoluut	procent
middelgrote gemeente	777	77,2
kleine gemeente	229	22,8

1.4 Wie is verantwoordelijk voor inbraakpreventie?

Wie is verantwoordelijk voor preventiemaatregelen?	absoluut	procent
bewoner zelf	724	74,7
gemeente	95	9,8
politie	101	10,4
rijksoverheid	12	1,2
woningcorporatie (bij huurwoningen)	37	3,8
totaal	969	100,0

2. Voorgenomen preventiemaatregelen

2.1 Aantal voornemens totaal

voornemens	absoluut	procent
geen voornemens	190	18,9
een preventiehandeling voorgenomen	85	8,4
twee preventiehandelingen voorgenomen	83	8,3
drie preventiehandelingen voorgenomen	69	6,9
vier preventiehandelingen voorgenomen	81	8,1
vijf preventiehandelingen voorgenomen	97	9,6
zes preventiehandelingen voorgenomen	114	11,3
zeven preventiehandelingen voorgenomen	121	12,0
acht preventiehandelingen voorgenomen	166	16,5
totaal	1006	100,0

3. Preventiegedrag

3.1 Aantal maatregelen uitgevoerd totaal

maatregelen uitgevoerd	procent	absoluut
geen preventiemaatregelen uitgevoerd	201	20,0
een preventiemaatregel uitgevoerd	87	8,6
twee preventiemaatregelen uitgevoerd	72	7,2
drie preventiemaatregelen uitgevoerd	52	5,2
vier preventiemaatregelen uitgevoerd	64	6,4
vijf preventiemaatregelen uitgevoerd	104	10,3
zes preventiemaatregelen uitgevoerd	108	10,7
zeven preventiemaatregelen uitgevoerd	99	9,8
acht preventiemaatregelen uitgevoerd	219	21,8
totaal	1006	100,0

3.2 Soort maatregel: voornemen en uitvoering

soort maatregel	voornemen ja	gedaan ja
hang- en sluitwerk	494	509
automatische verlichting binnen	360	367
automatische verlichting buiten	435	431
vaker voordeur op slot overdag	556	597
vaker voordeur op slot 's nachts	573	600
vaker achterdeur op slot 's nachts	540	571
vaker achterdeur op slot overdag	533	566
buren waarschuwen bij afwezigheid	515	547

3.3 Het is nodig ... (antwoordcategorieën ja en nee, wel nodig) (n=1006)

Het is nodig ... (n=1006)	absoluut	waarvan % wel uitgevoerd	waarvan % niet uitgevoerd
het hang- en sluitwerk te verbeteren	555	76,8	23,2
de verlichting binnen te verbeteren	419	72,1	27,9
de verlichting buiten te verbeteren	505	71,9	28,1
vaker de voordeur af te sluiten overdag	609	86,0	14,0
vaker de voordeur af te sluiten 's nachts	605	88,1	11,9
vaker de achterdeur af te sluiten overdag	582	86,4	13,6
vaker de achterdeur af te sluiten 's nachts	571	88,3	11,7
vaker de burens te waarschuwen bij afwezigheid	591	81,0	19,0

3.4 Percentage bewoners dat maatregelen nodig acht, en percentage dat die maatregel ook uitgevoerd heeft in het afgelopen jaar (N=1006).

Het is nodig ... *	Aantal In %	waarvan uitgevoerd
... het hang - en sluitwerk te verbeteren	55,2%	76,8%
... de verlichting binnen te verbeteren	41,7%	72,1%
... de verlichting buiten te verbeteren	50,2%	71,9%
... vaker de voordeur af te sluiten overdag	60,5%	86,0%
... vaker de voordeur af te sluiten 's nachts	60,1%	88,1%
... vaker de achterdeur af te sluiten overdag	57,9%	86,4%
... vaker de achterdeur af te sluiten 's nachts	56,8%	88,3%
... vaker de burens te waarschuwen bij afwezigheid	58,7%	81,0%

* Deze variabele is combinatie van antwoordcategorieën ja, voorgenomen en nee, niet voorgenomen maar wel nodig